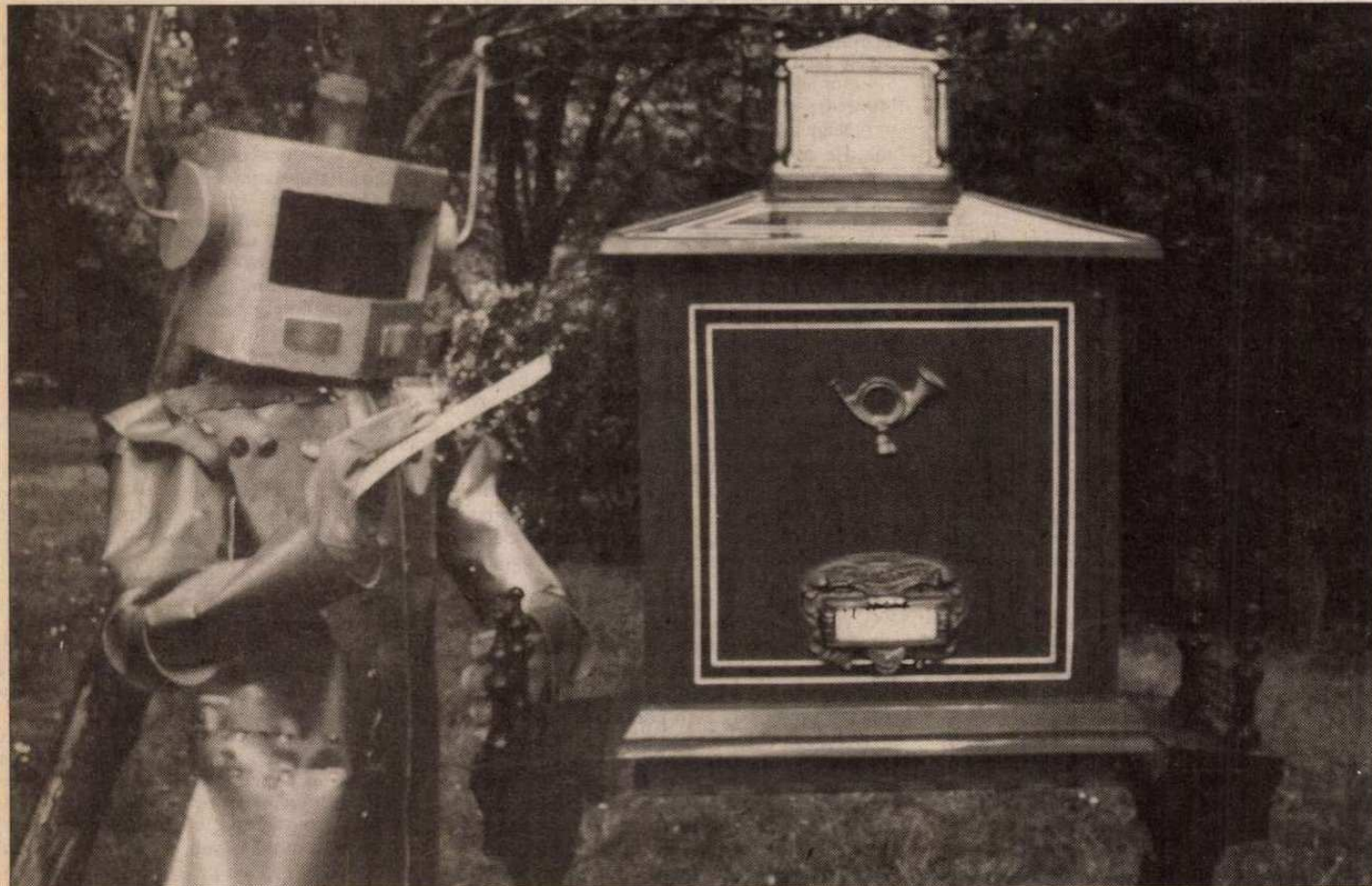

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁS SZAKSZERVEZET LAPJA

XLI. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM • 1997. JANUÁR

A TITOKZATOS JÖVŐ

Milyen lesz a levelezés a XXI. században? Hogyan, mennyit írunk? Hogyan változnak levéltírási szokásaink az elektronika előretörésével? Mi lesz a sorsa a magán- és a hivatalos levelezésnek? Hogyan fejlődik a direct mail? Ilyen és ehhez hasonló kérdésekkel állítottam be a minap Szívi Lászlóhoz, a Magyar Posta Részvénytársaság szervezési igazgatójához. Az első megnyilatkozása az volt, hogy nem ő a legilletékesebb, de azért tovább kérdezősködtem. Például arról, hogy vannak-e a postának kidolgozott távlati tervei a XXI. századra?

– Ha arra gondol, hogy van-e minden vezető által megvitattot, tisztázott, leírt terv, akkor csalódnia fog. Ma már nem így működik a rendszer. Egyébként azok a régi tervek nem is értek olyan sokat, hiszen állandóan módosítani kellett őket. Ma a vezetőket a gazdasági helyzet arra ösztökéli, hogy többnyire úgynevezett akcióterveken, rövid távú terveken gondolkozzanak. Amikor tehát mindennapi munkájukat végzik vagy nagyobb beruházásokon vitatkoznak, fél szemmel mindig a jövőt figyelik. Persze lehet, hogy hasznosabb lenne az, amit a MÁV csinál: ők ugyanis elkészítették hosszú távú tervüket. De ahány vállalat, annyiféleképpen készül a jövőre. Az biztos, hogy nálunk a vezetők tudják, milyen irányban fejlődik a piac, és nyilván ehhez akarják igazítani a postát. Van elfogadott üzletpolitikai stratégiánk, és eszerint cselekszünk. Sajnos konkrét, számszerű válaszokat nem tudok adni arra, hogy milyen lesz a XXI. században a posta levélforgalma, de a tendenciákból lehet jósolni.

• Ha a tendenciákat figyelembe vesszük, milyen lehet a XXI. század magánlevelezése? Lesz-e például szerelmeslevél?

– Nem hiszem, hogy az információrobbanás, az elektronika térhódítása megöli a szerelmes leveleket, hiszen a technikai fejlődés eddig sem tudta elpusztítani ezt az örök emberi érzést. Az azonban biztos, hogy a magánlevelezés tovább csökken.

• Mi lehet ennek az oka? A felgyorsult életritmus? Az elidegenedés? Az időhiány?

– Mindhárom ok az életmódváltás következménye. Sajnos egyre inkább elidegenedünk egymástól. Már nem csak hogy keveset levelezünk, de alig-alig hagyunk időt egy-egy jó beszélgetésre is. De ennek nem az elektronika fejlődése, a tévé és a telefon térhódítása az oka, nem a technika a hibás, hanem az ember, aki nem tudja használni ezeket. Gondolj csak a maroktelefonra, amit a pestiek már el is kereszteltek *bunkofónnak*, mert sokan stüsszimbólumként használják. Még nem alakult ki ennek a nagyon hasznos technikai eszköznek az etikettje.

• Mit tud tenni a posta, hogy megőrizze a magánlevelezés szép szokását?

– Bármennyire fontosnak tartom is a magánlevelezést, tudomásul kell venni, hogy ez is egy áru, amelynek sajátos életgörbéje van. A XX. század elején érte el a tetőpontját. Mi már legfeljebb a magánlevelezés élettartamát tudjuk valamelyest meghosszabbítani. Ebben sokat segíthetne az iskola, ahol megtaníthatnák levelezni a gyerekeket. De mindez nem hoz automatikusan eredményeket, ha az írás- és olvasástanítás inkább gátlásokat kelt a gyerekekben. Gondolom, az elidegenedést csak úgy oldhatjuk fel, ha megtanítjuk beszélgetni gyerekeinket, és aztán levelet írni.

• Úgy tűnik, ehhez az elidegenedett világhoz kell alkalmazkodnia a postának...

– Mi mást tehetünk? Az azonban biztos, hogy a magánlevelezés nem szűnik meg. A levél, mint meghitt, bizalmas közlési for-

ma megmarad, csak kisebb mértékben. Személyes jellegét ugyanis az elektronika nem tudja helyettesíteni. Telefonnal nem lehet szerelmeslevelet írni. Másrészt *semmi sem helyettesítheti a levél-írás és a levéolvadás hagyományos rítusát*. Ahogy megválogatom gondolataimat, szavaimat, ahogy izgalommal felbontok egy levelet stb.

• Ezt a személyes jelleget fedezték fel és basználják fel a direct mail küldői?

– Pontosan erről van szó. A kereskedelmi cégek rájöttek arra, hogy a címzés nélküli szórólapok, reklámok inkább ellenérzést keltenek, ezért személyre szóló levélnek álcázzák hirdetéseiket, mintha bizalmas jó barátai, ismerősei lennének a címzettnek. Így szereznek sokan újabb ügyfeleket.

• Miért lett célpont az egyén?

– Az ok egyszerű: a háztartás iparosodása újabb piacot jelent a cégeknek. A XXI. században tehát tovább nő az egyirányú gazdasági levelezés mennyisége. Azért egyirányú, mert a direct mailre csak szórványos a válasz. Ennek következtében koncentrálódik a levélfeladás. Így hát a visszaküldési rendszerben, a felvevőpontokon tovább nő a szabad kapacitás. Ezért kell felülvizsgálni a postának a kapacitását, és azt, mivel lehetne pótolni az elmaradt feladatokat. Lehetséges, hogy a posta a jövőben egy-egy helység kulturális pontjává válik.

• Megmarad-e a levélpósta monopólium?

– A postának ezt a monopóliumát valószínűleg megnyirbálják, de azért lényegében megmarad. Az Európai Közösség most tárgyalja azt a postai szabályzatot, hogy a 350 grammnál kisebb küldeményre továbbra is megmarad a posta monopóliuma. A levélkézbesítés ugyanis állami kötelezettségnek számít. Biztosítani kell a címhelyek nyitvatartását heti öt alkalommal, s emellett a kézbesítősűrűséget és a kézbesítőjáratokat is. És van még egy nagyon fontos kikötés: *mindenki által kifizethető legyen a szolgáltatás díja*. Nálunk még fél kiló a levél súlyának felső határa. Nyilván, ha majd leszálítják 350 grammra, ez további forgalomcsökkenést jelent, de feltételezhető, hogy a csomagforgalomban növekedést. Ma a Magyar Posta két kiló súlyhatárig a nyomtatványokat is köteles a címzethez vinni. Valószínű, hogy a nyomtatványok kézbesítésének joga 2000-re elkerül a postától.

• Ez további forgalomcsökkenéssel jár?

– Ha lesz konkurens, amelyik elviszi ezt a piacot, akkor igen. Fel kell tehát készülnünk arra, hogy e területen várhatóan megtörik a monopóliumunk. Egyébként vannak olyan országok, mint például Svédország, ahol bárki kézbesíthet levelet, és a svéd posta mégsem veszítette el piacait. Csökkent a levélforgalom fél-egy százalékkal, de lényegi változás nem következett be.

• Tehát a postának arra kell felkészülnie, hogy ne csak szolgáltató, hanem üzleti vállalkozás is legyen?

– Természetesen. A monopólium birtokában sem kényelmesedhetünk el. Meg kell tartani a forgalmat, ki kell elégténi az ügyfelek igényeit. Ennek érdekében ki kell alakítani a gyorsabb levélfeldolgozó technológiát is. Tovább kell fejleszteni a centralizált levélfeldolgozó rendszert, a gyors kézbesítést, s ha kell, az újabb elektronikai eredményeket is fel kell használni. El tudom például képzelni, hogy a direct mail leveleket a cég címlistával együtt átadja majd, s a posta pedig a helyi postákon kinyomtatja, majd kézbesíti azokat. Létre fog tehát jönni egy ún. hibridlevél-szolgálat is.

Udvarhelyi András

Arany János

ÚJÉVI KÖSZÖNTÉS

Mint a Noé bí galambját,
Ki reménynek viszi lombját,
Várnak engem mindenek;
Sok sötét arc lánggra lobban,
Sok kebel ver bangosabban,
Ahol én megjelenek.

Kérdik: van-e levél, Tüge?
S kiki amin szíve csügge,
Arra gondol birtelen:
Ez rokonra, jó barátokra,
Az geschéftre, actiákra
S hogy kél a rozs odafenn.

Ez, ha rózsaszín köpertát
Hoztam neki: egy sebsért ád,
Másképp nincs becsületek;
Amaz reszket, ha nincs frankó,
S bár majd fölveti a bankó,
Rám kiált: nem fizetem!

Pénzt vár a diák gyakorta,
De ha atyja jól leborotta:
Hogy reám néz, mily vadon!
Urfi, legyen jó reménybe:
Nem bubattam a levélbe,
Abogy vettem, úgy adom.

Igy bolyongok télen, nyáron,
Porba, fagyba, vízben, sáron
Tisztem teljesíteni kész;
És most boldog új esztendőit,
Kíván szebbnél szebb jövőndöt

Tüge Sándor
levelész

A HELYZET FOKOZÓDIK

A Szövetségi Tanács november 14-ei határozata alapján december 12-ikén a Cházár András utcai szakszervezeti székházban, az 51 mandátummal rendelkező kongresszusi küldött közül 35 jelenlétével biztosította a rendkívüli kongresszus határozatképességét.

A Szövetség ügyvivő elnöke Meszlényi Ferenc köszöntötte a megjelent küldötteket, és mielőtt a kongresszus elkezdte munkáját, egy ügyrendi kérdést kellett rendezni. A Szövetség ügyvivő elnöke megkérte a Comex Kft. munkavállalók Szabad Szakszervezete vezetőjét, Lázár Andrást, a PHDSZSZ korábban felmentett megbízott elnökét, hogy a jelenléti ív aláírásával regisztrálja magát a kongresszus résztvevőjeként.

Lázár András a kérdésnek nem tett eleget. Ezután a kongresszusi küldöttek 3 tartózkodással kizárták a kongresszus további munkájából Lázár Andrást. Lázár úr a kongresszusi teremről kifelé menet megjegyezte, mintegy búcsúzóként: „Ilyen a demokrácia itt nálatok!” Ezt követően a kongresszus megválasztotta funkcionális mandátum-, szavazatszedő-, ügyrendi-jelölőbizottságait, a jegyzőkönyv hitelesítőit és a kongresszust levezető elnökét, a PHDSZSZ ügyvivő elnöke személyében.

Az ügyrend és az időrendi beosztás elfogadása után a PHDSZSZ ügyvivő elnöke rövid szóbeli kiegészítőt fűzött a Szövetség helyzete című első napirendi ponthoz.

Többek között elmondta, hogy az október 29-én azonnali hatállyal felmentett megbízott elnök a napokban összehívott egy úgynevezett kongresszust. Az információk szerint oda már csak azokat a szervezeteket, illetve azok képviselőit hívta meg, amely szervezetek a bíróságon, mint önálló szervezetek bejegyeztették magukat. Tehát a Postás Művelődési Központ vagy a HIRÉP Kft., vagy a Postai és Távközlési Sportegyesület és a többi úgymond kisebb szervezet szakszervezeti tagsága most már nem érdekes Lázáréknak...

Ezen a Lázár felé kongresszuson határozatokat hoztak, amelyeknek következményei lesznek vagy lehetnek!

Nekünk a mai kongresszuson – folytatta kiegészítőjét – többek között az a dolgunk, hogy a szakszervezeti vagyont biztonságban tudjuk, azt a vagyont, amelyet elődeink 1945. február 21-én, szakszervezetünk megalapításakor elkezdtek gyarapítani. Az a feladatunk, hogy a szakszervezeti vagyon az 1995-ös üzemi tanácsi választás eredményének megfelelően a jogos tulajdonosokhoz kerüljön. Majd a továbbiakban ismertettem az első napirendi ponttal kapcsolatban a határozati javaslatot. Ezt követően megnyitotta a vitát! (A rendkívüli kongresszus határozatait az előző számban megjelentek! A szerk. megjegyzése.)

A napirend vitájában Mundruczó Kornél, a Postás Szakszervezet elnöke hangsúlyozta: erre a kongresszusra mindenkit meghívtunk, mindenkit szeretettel vártunk, függetlenül attól, hogy a bíróságon bejegyzett szervezet vagy sem! Nagyon örülök, hogy a Postás Művelődési Központ és a Postás és Távközlési Sportegyesület képviselői is itt vannak és nagyon sajnálom, hogy nincsenek itt a többiek!

Mi itt 34 ezer szervezett dolgozó-képviselőtben nyilatkozunk. (A táblázatot lásd a cikk végén.) Nem akarjuk szétszedni a vagyont, nem akarjuk más kezére juttatni, olyanok kezére, akik nem a szakszervezet érdekében cselekednek! A 34 ezres tagság érdekében nyilatkozó szakszervezet maga mellett tudja a Távközlési Ágazati Szakszervezetet, mint a másik tulajdonost! Meg kell jelentetnünk a Postás Dolgozó c. újságban, hogy melyik kongresszus az és milyen taglétszám képviselőtében, amelyik félti a

(Folytatás a 2. oldalon.)

A HELYZET FOKOZÓDIK

(Folytatás a 1. oldalról.)

szakszervezeti vagyont, és melyik az, amelyik szelektív módon hív össze és cselekszik és csak egyeseket hív oda, hogy az esetleges ellenszavazatok ne veszélyeztessék önös érdekeiket!

Szalay József, a Távközlési Ágazati Szakszervezet elnöke meghívotti és tulajdonosi minőségében többek között hangsúlyozta: Abban vagyunk érdekeltek, hogy ez a tulajdon a közös vagyonkezelés keretein belül rendeződjék! A törvényes tulajdonosok hozzájussanak a szakszervezeti tulajdonrészükhöz és a postás és a távközlési kollektíva érdekében az eddigi közösen kialakított és elfogadott elvek alapján működtessük a vagyont! A határozati javaslatot a magam részéről támogatom és megerősítem!

Maróti László, a szegedi küldöttek részéről azt hangsúlyozta, hogy 1991-ben a politikai hatalom megpróbálta kivenni kezünkől a szakszervezeti vagyont. Ez a próbálkozás nem sikerült. Az Üzemi Tanácsi választások győzteseként került ki a két nagy - postás és a távközlési - szakszervezet. Jelen helyzetben egy vagyonilag és erkölcsileg is kisebbségben lévő társaság akarja ezt a vagyont veszélyeztetni. Ez elfogadhatatlan! A jelenlegi kongresszusnak csak az lehet a célja, hogy a jogos tulajdonosok kezébe kerüljön a vagyon és azt közösen működtessék!

Krakk József, a Postás Művelődési Központ küldötte az erkölcsi felelősséget hangsúlyozta, amely a több évtizedes postai és távközlési szolgálattal rendelkező szaktársaknak a szavaiból, véleményéből fogalmazódott meg, mely szerint: csinálhatunk mi akármít, de egyre nagyon vigyázzunk: hogy ez a vagyon, amit ők ilyen hosszú idő óta évtizedek kemény munkájával gyűjtöttek össze, ne kerüljön idegen kézre!

Kónya Lajos, a debreceni küldöttek közül javasolta, hogy a kongresszus résztvevőit nevesítsék és azt is tüntessék fel, hogy egy-egy terület milyen nagyságú tagságot és hány alapszervezetet képvisel!

A 34 ezres szakszervezeti tagság nevében utasította vissza Lázár András szavait, azt, hogy „nálunk ilyen a demokrácia!”

A vita lezárása után az elhangzott kiegészítőkkal a Szövetség helyzetéről a határozati javaslatot a kongresszus egyhangúlag elfogadta!

Az első napirendi pont után a jelölőbizottság részéről **Pecze Pál** javasolta a küldötteknek, hogy a szavazólapra kerüljön fel a Szövetség elnöki tiszte: **Meszlényi Ferenc**, a HIRKER RT TSZB titkára és **dr. Berta Gyula**, a Postás Szakszervezet szervezetszervezői szakértője valamint **dr. Gogolyák Ágnes**, a Postás Szakszervezet jogtanácsosa, mint ügyvivő. A kongresszus egyhangúan megszavazta az elnököket és a két ügyvivőt. A titkos szavazást megelőzően a mandátumvizsgáló bizottság részéről **Sztubara Lászlóné** bejelentette, hogy Lázár András kiválásával 51 fő helyett 50 fő rendelkezik mandátummal és abból 34 fő van jelen, ezáltal a kongresszus **határozatképes**.

A titkos szavazás után a szavazatszedő bizottság részéről **Biczó Péter** ismertette a szavazás eredményét, mely szerint 34 szavazatot adtak le, ebből 30 szavazatot kapott elnöki tisztségre **Meszlényi Ferenc**, 30-30 szavazatot kapott ügyvivői tisztségre **dr. Berta Gyula** és **dr. Gogolyák Ágnes**, 4 szavazat érvénytelen volt.

A kongresszus második napirendi pontjaként a cselekvési program ismertetésére került sor. Az újonnan megválasztott elnök a határozati javaslatához fűzött szóbeli kiegészítőjében kifejtette: úgy gondolom, a csődbizottság, a csődeljárás kényszerű, szomorú dolog, de csak tisztességgel lehet elvégezni a Szövetségre bízott feladatot, s ha ennek az elvárásnak eleget tesz, akkor a PHDSZSZ szomorú történetének utolsó fejezete remélhetőleg nem lesz dicstelen! A vita során **Krakk József** javasolta, hogy a határozat bővídjön ki. Az elnöknek és a két ügyvivőnek legyen feladata, hogy segítsék elő az úgynevezett kis szervezetek csatlakozását a profiljukhoz közel álló Postás-, Távközlési vagy Műsorszóró szakszervezethez.

A MATÁSZ alelnöke **Mészáros József**a vitában elmondta, hogy felajánlották a Műsorszóró Szakszervezetnek a csatlakozás lehetőségét. A két nagy - a postás és a távközlési - szakszervezet felelőssége, hogy a kis szervezetek, melyek különböző okokból hátrányos helyzetbe kerültek, azzal, hogy a profiljukhoz közel álló két nagy szakszervezet valamelyikéhez csatlakozva a szakszervezeti vagyonnal összefüggésben újra joghelyzetbe kerülhetnek.

A napirend vitájának lezárását követően az elhangzott kiegészítő javaslatokkal együtt a cselekvési programot a küldöttek egyhangúlag támogatták!

Meszlényi Ferenc kongresszusi zárszavában - megköszönve a bizalmat - megfogalmazta: az a dolgunk, hogy a tisztesség és a jog érvényesüljön! Köszönjük a bizalmat, reméljük meg tudjuk szolgálni!

Márk

POSTÁS NYUGDÍJKIEGÉSZÍTŐ PÉNZTÁR

A Postás Kiegészítő Nyugdíjpénztár négy hónapja alakult meg és a 45 ezernyi postásból már több mint 22 ezren léptek be. Ez is bizonyítja, hogy jó kezdeményezés volt a Pénztár létrehozása. Magyarországon 280 ezer tagja van a hasonló nyugdíjpénztáraknak, ha ebbe számítjuk az újabb 22 ezer tagot, akkor egyáltalán nem kell szegyenkeznünk. A Pénztár vagyona már több mint húszmillió forint. **Dr. Bella Máriával** a MPRT szociális osztályvezetőjével és **Major Jánosnéval** a Nyugdíjpénztár ügyvezető igazgatójával arról beszélgettünk, milyen haszna van, ha valaki tagja lesz ennek a szervezetnek.

A Vezérigazgatósági palota hatodik emeletén található egy alig 10 négyzetméternyi kicsi iroda. Az ajtaján felirat: Logisztikai Osztály. Az osztály szót értem, a logisztikai kifejezést a szótárban nézem meg. Jelentése: munkaszervezés. Úgy tűnik azonban, hogy a postán lévő munkaszervezők valamikor valamiről megfedelkezhetek, mert az ajtó mögött egyáltalán nem ez az osztály működik, hanem a postás nyugdíjpénztár. Sebaj, a sok átszervezésbe nyilván néha apróbb hibák csúsznak, csikorgva halad előbbre a nagy gépezet. Belépve a kicsiny irodába, pontosabban bearszólva, megcsodálom a zsúfolt berendezést. Két íróasztal terpeszkedik közepén, hátul egy könyvespolc, mellette egy írógépasztal s e bútorok közé szorítva ül az adminisztrátor helyén **Bella Mária** osztályvezető és **Major Jánosné**, az ügyvezető. Van még itt egy szekrény, egy szék, még egy kisasztal, sőt, még jégsezekrény is, s igazán nem panaszkodhatnak az itt dolgozók, hiszen óriási a mozgásterük. Két négyzetméter. Az európai börtönnormának tehát majdnem hogy megfelel a helyiség. A két asszony hangulatát azonban nem tudja rontani a zsúfoltság, ők az örök reménykedő fajtából valók, azt mondják, csak átmeneti helyzetről lehet szó. Igazuk lehet, a Posta már évszázadok óta átmeneti helyzetben van. Major Jánosné helytel kinál, ezzel elzárom a menekülési útvonalat, most már beszélgethetünk.

- A Postán ennél sokkal nagyobb mozgásterem van - nyugtat meg Majorné - két ok miatt is. Egyrészt, mert 36 éve postás vagyok, már szinte mindenkit ismerek, másrészt jók a kapcsolataim s a nyugdíjpénztár megalakítása során ezek még közvetlenebbé váltak.

Major Jánosné már régóta ismerem, sajnos vagy nem sajnos, én írtam róla nyugdíjbemutatókat, ezért nem csoda, ha arról kérdezem, miért jött vissza dolgozni, hiszen pihenhetne, élvezhetné a nyugdíját.

- Elsősorban azért jöttem vissza - magyarázza -, mert nem tudok a postától elszakadni, másrészt pedig semmiféle nyugdíjkiegészítésem nincs. Harmadrészt pedig úgy érzem, a nyugdíjkiegészítő pénztár megteremtése és ügyeinek intézése olyan feladat, amelyért érdemes fáradozni. Nyugdíjként tehát leendő nyugdíjasok érdekében dolgozom. Annál is inkább, mert köztudott, hogy az átlagnyugdíjból, abból a 15-20 ezer forintból szinte lehetetlen megélni. Azt szeretném, ha legalább a következők nyugdíjba menő generációk könnyebben élhének, nyugodtabb öregesükké lennének. Mint ahogy a hamarosan bevezetendő hármas nyugdíjrendszernek is az a célja, hogy az emberek jó előre gondoljanak arra, mi lesz velük az aktív élet után.

- Ez a hármas nyugdíjrendszer - veszi át a szót **Bella Mária** - lehetővé teszi, hogy majdan

nemcsak a munkaviszony és a munkabér alapján megállapított nyugdíjból éljenek, ehhez még hozzá lehessen takarékoskodni két kiegészítő részt is. Olyan kiegészítőket, amelyeket az ember munkaviszonya idején saját maga spórolt össze, megteremtve ezzel jövőbeni biztonságát. Ez mindenki érdeke, az államé is, amely igen komoly támogatást ad.

- Mit jelent ez az úgynevezett hármas nyugdíjrendszer?

- Nagy viták vannak és további viták várhatók. De az már bizonyos, hogy 1998-1999-ben már működni fog ez a hármas rendszer. Az első pillér mindenki számára azonos mértékű minimum nyugdíjat jelent, amit állampolgári jogon kapnak az emberek. Ez a létminimum biztosítására szolgál. A második pillér az egyén elvégzett munkájához, munkajövedelméhez kötődik. Egy munkasélelt alatt összegyűjtött jövedelmek hányadából, a járulékbefizetésekből építkezik. Ez azt jelenti, hogy árnyaliban annyit kap vissza nyugdíjjelekként a polgár, amennyit befizetett. Ez a rendszer az elképzelések szerint nem valószínű, hogy pénztárként működik majd. Tehát nem a befizetett pénz hozamából építkezik, hanem az összegyűjtött pénzek hozama növelheti ezeket az összegeket, és pontrendszer szerint osztják szét, egy-egy adott ponthoz rendelik az értékeket. Eszerint kap a dolgozó nyugdíjas korában havi prémiumot.

- Mit jelent ez a pontrendszer?

- Hogyha mondjuk valakinek 30 ezer a havi bére, akkor ennek a járuléka a jelenlegi konstrukció szerint a 10%-os levonásból 6%-ot jelent nyugdíj célra. Tehát a befizetett nyugdíjjáruléka 6%-át építjük be a pontrendszerbe. Pontosabban akinek 30 ezer forint a jövedelme, az 3 pontnak megfelelő összeget kap, akinek 60 ezer forint, annak 6 pontnyit. Ezt azonban nem az utolsó év átlagkeresete alapján számítják, mint ahogy a jelenlegi nyugdíjrendszer, hanem az egész életpálya során elért fizetések alapján. Ezért van az, hogy ezt a rendszert a mostani pályakezdekre alapozza. De ez nem jelenti azt, hogy a régebben dolgozók ne csatlakozhatnak.

- Mi a harmadik pillér?

- A harmadik pillér az önkéntességen alapul. Egyáltalán a jövőbeni nyugdíjreform egészében ezen alapul. Az egyénnek magának kell eldöntenie hogyan kívánja nyugdíjas éveit élni, akár-e takarékoskodni. Eldöntheti, szervezett formában akár-e takarékoskodni vagy egyénileg. Hiszen ismert a nyugdíjra való felkészülésnek az a formája is, ha valaki bankba teszi a pénzt és a már megszerzett jövedelméből rendszeresen takarékoskodik. Viszont az is igaz, hogy ez sokkal nehezebb, nagy önuralomra van szükség ehhez. Azért is nehéz, mert nem olyan magasak a jövedelmek, hogy nélkülözni lehessen a félretelendő pénzt, a postán pedig különösen nem. Az igazsághoz hozzátartozik az is, hogy a bankok nem igazán jó feltételekkel fogadják el ezeket a pénzeket és a pénz értékmegőrzése sem mindig biztosított. Éppen ezért jöttek létre a világon mindenütt a különböző nyugdíjkiegészítő pénztárak, mert kikapcsolják azokat a profitorientált bankokat, biztosítótársaságokat, amelyek természetesen nem elsősorban a nyugdíjasok érdekeit tartják szem előtt. A kis pénzekkel sokkal nehezebb gazdálkodni, ezért az erő az összefogásban rejlik. Amikor a sok-sok apró kis befizetést összetesszük, az már összességében is akkora összeg, hogy erre a befektetésre már van-

nak jelentkezők, vannak vállalkozók és sokkal jobb feltételeket lehet így elérni!

- Melyik bankba tették be a pénzt, a Postás Nyugdíjpénztár pénzét? Fogadni mernék, hogy a Postabankba.

- Nyert! Valóban a Postabank kezeli pénztárunk folyószámláját, a befektetéseket pedig majd a Postabank Értékpapírforgalmazási és Befektetési Részvénytársaság végzi. Majd, mert a törvény azt mondja ki, hogy csak akkor lehet befektetni a pénzt, ha a pénztár a Fővárosi Bíróság nyilvántartásba vette, bejegyezte és ha a Pénztár a tevékenységi engedélyt megkapta. Az egyiken már túl vagyunk és örömmel mondhatom, a Fővárosi Bíróság a Postás Nyugdíjpénztárat már nyilvántartásba is vette. Most már jöhet az engedélyezés és ha ezt is megkapjuk, akkor jó helyen fialhat a pénzünk. Egyébként pályázaton dönt el, hogy melyik bank lesz a kezelő.

- Miért volt fontos megpályáztatni?

- Azért, mert tudtuk, hogy a Postás Nyugdíjpénztár egyike lesz a legnagyobbaknak. Márpedig azt szokták mondani, hogy a nagyoknak lehetőségük van a választásra. Hát mi választottunk! A választást igen szigorú zsűri előzte meg. A pályázat kétfordulós volt. A Postabank-ra többek között azért esett választásunk, mert ők magasabb kamatot fizetnek és azt is felajánlották többek között, hogyha a postás nyugdíjasok lakossági folyószámlát nyitnak a Postabanknál, akkor számukra kedvezményesen, magyarul: ingyen kezelik folyószámlájukat.

- Nyugtassa meg a kollégákat, ha valaki ezzel az ún. hárompilléres rendszerrel megy nyugdíjba, annak lesz annyi nyugdíja, mint mondjuk aktív korában a fizetése?

- Megnyugtanni nem tudom, mert annyi nyugdíjja nem lesz. De sehol a világon nem kapnak annyit, még Svájcban sem, ahol köztudott, hogy nem alacsony az életszínvonal. Ennek az a magyarázata, hogy amikor az ember elkezdni a munkásevit, akkor jövedelme is alacsonyabb, és csak az évek tapasztalata, tudása alapján lehet egyre növekvő mértékű jövedelmre szert tenni. Tehát a munkába lépés utáni első időszakban még nincsenek meg azok a járulékbefizetések, mint az utolsó munkásévekből. Tehát az ún. forrásalap sem lehet ilyen mértékű. Köztudott, hogy az életpálya során az ember szükségletei változnak. Nyilvánvaló mások az igények a házasság előtt, a gyermeknevelés időszakában, vagy amikor már felnőttek a gyermekek. Az évek során az ember fölépíti a maga környezetét. Az emberek mire elérik a nyugdíjkorhatárt a lakás-, család- és egyéb egzisztenciális gondok már túlvannak. A nyugdíjrendszer kidolgozóit ezért gondolták úgy, hogy a hármas rendszerrel az utolsó évek jövedelmének 70%-át kell legalább biztosítani. A pénzügyi szakemberek a világon mindenütt kétoldalról közelítik meg a megélhetési forrásokat. Az a kérdés, mi az a minimum, ami a normális emberhez méltó élethez és mi az a fedezet, amiből ezt biztosítani lehet. Tehát e két oldal eredményeként valósul meg a nyugdíjérték. Nálunk a három pillér közül a legkisebb az alapnyugdíj, ez mintegy 30-35%-ot tesz ki, ezt fogja kiegészíteni a másik két rész, ami majd kiegészíti az utolsó fizetés 70%-ára az alapnyugdíjat.

-Jaj de jó, akkor én már nem 33%-os, hanem 66%-os állampolgár leszek.

Udvarhelyi

Folytatás a következő számunkban.

MÁR KASSÁK SEM JÓ?!

Előző lapszámunkban cikket közöltünk azzal a címmel, hogy *Legyen Kassák-díj*. E sorok írója azért tette e javaslatot, mert tudta, hogy a névválasztás latolgatás tárgya, s azért ajánlotta a kulturális-művészeti kitüntetés névadójának Kassákot, mert a magyar irodalom és vizuális kultúra európai rangú mestere mindenképpen megfelel ennek.

A cikk megjelenése óta több egyetértő visszajelzést kaptunk. A döntéshozók környezetéből, azonban olyan véleményfolyások érkeztek, amelyek mérlegelő, óvatoskodók, fanyalgók. Egy konkrétum a megfogható, miszerint nem látszik célszerűnek a MSZOSZ-díj egy személyhez, névhez kötése.

Az óbudai Kassák Múzeumban most éppen Kassák-kiállítás látható. Olyan pompás tárlat, amelyen magyar és külföldi művészek alkotásaikkal tisztelnek a nagyrabecsült mester emléke előtt. Kassák életművének értékét, személyiségének erejét és hatását érzékletesen jelzi az a tény, hogy 1922 óta születnek és gyűlnek olyan művek, amelyek a sokoldalú magyar író, költő, képzőművészt, lapszerkesztőt, kulturális szervezőt, iskolateremtőt köszöntik.

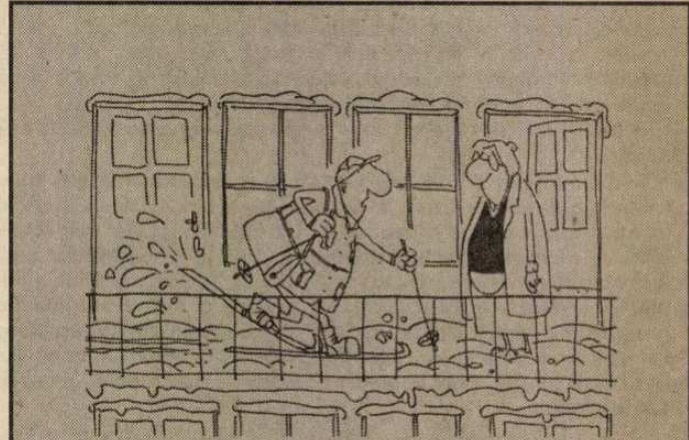
Amikor a kiállítás termeiben forgolódva nézegettem **Barcsay Jenő**, **Czobél Béla**, **Fajó János**, **Gyarmathy Tihamér**, **Korniss Dezső**, **Schöffner**, **Vasarely** és mások munkáit, festményeit, szobrai, grafikáit, azon tűnődtem, vajon mi lehet az oka annak a tartózkodó magatartásnak, amelyik habozik vállalni, netán ellenzi a Kassák nevet. Már a Kassák sem jó? Vagy talán nem ismerik eléggé az Egy ember élete szerzőjét, esetleg a döntés bátorsága hiányzik?

Megkérdeztem ezért **Csaplár Ferencet**, a Kassák Múzeum igazgatóját, miként vélekedik erről a dologról. A Móra Ferenc-díjjal frissen kitüntetett szakember örült annak, hogy éppen a szakszervezetben merült fel Kassák Lajos neve, hiszen az újpesti

szakszervezeti mozgalomból indult el, ott kezdte tevékenységét, tagja volt a szociáldemokrata pártnak. Manapság van jelentősége a pártok, a társadalmi szervezetek, egyesületek, munkahelyek arculatformálásának. Azoknak a reklámhordozó jelképeknek, szlogeneknek, amelyek kifejezik, képviselik az adott céget a közönség előtt. A szakszervezeti szövetség jól járna Kassák nevével.

Mind e mellett **Csaplár Ferenc** emlékeztetett rá: a Soros Alapítványoknak volt Kassák irodalmi díja, ám éppen azért vonták vissza, mert közben kiderült, hogy a párizsi *Magyar Műhely* már korábban lefoglalta ezt a nevet és évek óta kitüntetett ezzel a díjjal külföldön és Magyarországon élő írókat. Amennyiben tehát az MSZOSZ komolyan fontolgatná a Kassák-díj használatát, úgy előzetes konzultációra lenne szükség a Magyar Műhely képviselőivel, vezetőivel.

Kárpáti Sándor

- Azért néha lesöpörbenték a folyosót. Kovács néni...!

A KONGRESSZUS RÉSZTVEVŐI

Budapesti Postaigazgatóság ATT	22 alapszervezet	3600 tag képviselő
BUVI TSZB	37 alapszervezet	4700 tag képviselő
Postaszállítási Ig. TSZB.	4 alapszervezet	1400 tag képviselő
Hírlapüzletig Ig. TSZB.	4 alapszervezet	1100 tag képviselő
Miskolci PIG SzSZT.	30 alapszervezet	4000 tag képviselő
Debreceni PIG TSZB.	55 alapszervezet	4500 tag képviselő
Szegedi PIG TSZB.	24 alapszervezet	4100 tag képviselő
Pécsi PIG TSZB.	33 alapszervezet	4700 tag képviselő
Soproni PIG TSZB.	39 alapszervezet	3900 tag képviselő
Posta Anyag és értékcikk		
hivatal SZB	1 alapszervezet	340 tag képviselő
Postaelszámoló Központ SzB.	1 alapszervezet	430 tag képviselő
Posta Járműtelep TSZB	4 alapszervezet	450 tag képviselő
Posta Vezérigazgatóság SZB	1 alapszervezet	139 tag képviselő
HIRKER RT. TSZB.	10 alapszervezet	530 tag képviselő
Postás Művelődési		
Központ SZB.	1 alapszervezet	43 tag képviselő
Postás-Távközlési SE.SZB.	1 alapszervezet	34 tag képviselő
Posta Szállítási Tagozat		
Hírlapos Szakmai Tagozat		

Kárpáti Sándor

KRITIKUS VISZONY

A SZAKSZERVEZETEK ÉS AZ MSZP

Hogyan gondolkodnak a nagyobbik kormányzó pártban a szakszervezetekhez fűződő viszonyukról, és miként vélekednek erről a szakszervezeti konföderációk vezetői? Ez a témakör szerepelt az MSZP Országos Választmányának ülésén, amelyen *Csintalan Sándor* ügyvivő és *Hegyi Gyula*, a társadalmi kapcsolatok bizottságának elnöke fűzött szóbeli kiegészítést az írásos előterjesztésekhez, majd – az élénk, kritikus hangvételű eszmecsere után – állásfoglalást fogadott el a szocialisták testülete.

– Hogyan is állunk egymással, mi a bajunk, mit akarunk tenni, ezt kell kibeszelnünk magunkból – ajánlotta Csintalan Sándor – abban a szellemenben, hogy jöllehet sok minden változott az utóbbi években, ám a kölcsönös *egymásra utaltságban* nincs változás. Abban az irányban kellene tanácsoznunk, hogy – tisztelben tartva a szakszervezetek érdekeit – *új együttműködési megállapodást* kössünk. Hegyi Gyula pedig 12 pontban foglalta össze az együttműködés főbb elemeit. Ezek közül is kiemelve a kapcsolatok tartópilléreit, azt, hogy a baloldali pártok és a szakszervezetek hosszú távú egymásra utaltsága *történelmi szükségessé* vált, s ez a *stratégiai szövetség* jól megfér a különböző szerepek tudatos vállalásával.

– Fontos, hogy megfelelő légkört teremtsünk a folyamatos párbeszédhez – húzta alá *Kiss Péter*. – Ne csak négyvenként mondjuk, hogy partnereink vagyunk. A szociális partnerségnek különösen nagy szerepe van a piacgazdaság jelen körülményei között, amikor a konfliktusok megelőzéséről, megoldásáról, a munkabéke megőrzéséről van szó. A munkügyi miniszter visszaemlékezve a társadalmi-gazdasági megállapodás kudarcára, a következő *tanulsgókat* exponálta: Erős, valóságos szociális partnerekben vagyunk érdekelték, mert csak a velük kötött megállapodásnak van érvénye. Az a kíváncs, hogy a lényeges országos kérdésekben legyen közös forgatókönyv. Nem legyőzni kell a társadalmi partnereket, hanem *meggyőzni*. Nem kell jobban tudniuk, hogy melyek a partnereink érdekei. Kellenek viszont a szakmai megállapodások, szükséges a Munka Törvénykönyvének módosítás, az *érdekegyeztetés* korszerűsítése, az ágazati regionális egyeztetés rendszerének kiépítése, nélkülözhetetlenek a megfelelő intézmények, a jogi megalapozottság, az hogy a szociális partnerséget az egyes ember, az *egész társadalom* elfogadja, s ez a gyakorlat a mindennapi gondolkodás szerves részévé váljék.

Az érem másik oldala

– Ha stratégiai szövetségről beszélünk – emlékeztetett *Vágó János* –, akkor ne feledkezzünk meg róla, hogy a szakszervezetek elsőrendű kötelessége a munkavállalók érdekeinek védelme. Az érdekképviselet ütközésekkel jár, s eközben a szakszervezetek *ellenzékként* is felléphetnek a mindenkori kormánnyal szemben. Mit várunk a kormánytól? – kérdezte az MSZOSZ alelnöke. – Azt, hogy segítsen az érdekvédelem intézményrendszerének a megerősítésében. Ne lebegtesse két évig a Munka Törvénykönyvének módosítását. A nyugdíjbiztosítási önkormányzat alelnökeként azt is kifogásolta, hogy szűkítik a th-önkormányzatok jogosítványait, folyamatosan bírálják, *támadják* működésüket, gyakran tények nélkül, megalapozatlanul. S ez megrendíti a lakosság bizalmát irántuk. Azt kérte, hogy kezeljék helyükön az önkormányzatokat, ne tegyék ki őket a napi politika hullámlásainak.

– Valóban, erősíteniünk kell egymást – nyugtázta *Paszternák László* –, de aki stratégiai szövetségről beszél, az tegyen is érte, ne csak a parlamenti választások közeledtével gondoljon erre. Jobban kellene figyelni a munka világának vészhelyzeteire, arra, hogy *százezrek* szenvednek a méltánytalanságtól, a kiszolgáltatottságtól. Ha bármilyen törvényt érvényesíteni akarunk, a munkavállalók könnyen az utcára kerülhetnek, s maradnak az évekig elhúzódó bírósági tárgyalások. Az MSZP *bírákat követelt el* a th-ügyek kezelésében – állapította meg a vasasszakszervezet elnöke –, amikor olyan problémákat sem segített megoldani, amelyekhez

pénz sem kellett. A koalíciós partner végig ellene volt annak, hogy a szakszervezeti vezetők parlamenti képviselők legyenek. Sajnos, az MSZP tisztségviselői sem ismerik, hogy mi van a párt és az MSZOSZ platformjának együttműködési megállapodásában, így azután nem is állnak ki érte. Mi igyekszünk betartani vállalt kötelezettségeinket, ezt kérjük az MSZP-től is.

Szabó Endre úgy vélte, 1994 őszén kellett volna találkozni ilyen fórumon, akkor előre nézhettünk volna, számítva a várható intézkedésekre és azok következményeire. Így néhány illúzióvesztéstől megkímélhettük volna magunkat. A SZEF elnöke szerint nem mindenben voltak indokoltak a kormány lépései, a Bokros-csomaggal *túllépte* a határt. A közvagyon kezelésében, a privatizáció kérdésében is jobb átláthatóság, nagyobb ellenőrizhetőség kellett volna. Az is kedvezőtlenül érinti a szakszervezeteket és kapcsolatainkat, hogy *nő a szakadék* a társadalom elszegényedő többsége és a gazdagodó kisebbsége között. A kormány tétlenül nézte a kétes gazdagodást, hagyta, hogy lesöpörjék az asztalról a vagyonadóra vonatkozó javaslatot. Konfliktusforrás az *állambáztartási reform*, amely nincs kellően átgondolva, előkészítve. Zavaró tényező a közintézmények állapota is.

A csalódás oka

– Fontos az egyenesben folytatott párbeszéd – szögezte le *Sándor László* –, mert nem problémamentes az MSZP és a szakszervezetek kapcsolata. A két év tapasztalati hozama inkább negatív. Alapvető a *csalódottság* érzése. Ez azonban nem elsősorban anyagi okok miatt van így (bár ezek sem mellékesek), hanem azért, mert elmaradtak a várt gesztusok. Azok, amelyek pénzbe sem kerülnének. Ugyanakkor megszeghetik a törvényeket a külföldi befektetők anélkül, hogy bárki felemléne a hangját. Szocialista képviselők a szakszervezetek konzervativizmusáról, *reformellenességről* beszélnek. Ezek miatt nem kapnak választ? Konkrét ügyekben nincsenek gesztusértékű lépések, s közben a stratégiai szövetséget hangoztatjuk. A neoliberalizmus olyan mértékben megerősödtek, hogy aki nem a szájuk íze szerint beszél, arra ösztűz zúdul. Ezért is kelnek a baloldali műhelyek.

Annak tisztázására lenne szükség – hangsúlyozta az MSZOSZ elnöke –, hogy *kik tekint* az MSZP fő bázisának: a bérből és fizetésből élőkét vagy másokat? Vagy az-e a fontosabb, hogy jó klíma fogadja a tőkés befektetőket? Ezek eldöntendő. Ami biztos: 1998-ban a *munkavállalók és a nyugdíjasok fognak szavazni*. A munkavállalókra né csak szavazóbázisként tekintünk, hanem úgy is, mint haszonélvezőkre.

Az MSZOSZ érdekelt a modernizációban és nem érdekelt abban, hogy romoljon a viszony az MSZP-vel. A kapcsolat azonban nem korlátozódhat a választásokra. A mi álláspontunk: az alávett társadalmi csoportok érdekvédelme az *elsődleges* feladat. *Tiszta vizet kellene önteni a pohárba*. Öszintén meg kellene mondani, hogy mit gondol a párt a szakszervezetekről, mellőzve a homályos utalásokat. Jó lenne, ha ez a fórum a tisztázó folyamat kezdetét jelentené.

– A szakszervezetek és az MSZP viszonyában a fordulatot annak idején a két szakszervezet-ellenes törvény hozta meg – emlékezett vissza *Nagy Sándor* –. Az SZDSZ részéről azonban azóta sem történt változás. Hiába kértük, vartuk a nagyobbik kormányzó párttól a szakszervezeti ingatlanok rendezését, a képzéshez, az oktatáshoz nyújtott támogatást, nem kaptuk meg. El kellene kerülni azt a látszatot – ajánlotta az MSZOSZ korábbi elnöke –, hogy a szocialista pártnak csak négyvenként van szüksége a szakszervezetekre. *Tiszta vizet kellene önteni a pohárba*. Öszintén meg kellene mondani, hogy mit gondol a párt a szakszervezetekről, mellőzve a homályos utalásokat. Jó lenne, ha ez a fórum a tisztázó folyamat kezdetét jelentené.

KOMMENTÁROK

Mint többé-kevésbé ismeretes, a területi önkormányzatoknál új tisztséget is bevezettek: a *tanácsnokot*. A hírek szerint népszerű beosztás lett. Van például a nyugdíjasoknak is tanácsnokuk.

Ha ehhez hozzávesszük az egyes pártok, vállalatok, intézmények mellett működő tanácsadó testületek tagjait, az elnöki tanácsadókat, a hazai és külföldi (természetesen nyugati) tanácsadókat, akkor elmondhatjuk, hogy nem vagyunk éppen tanácsadók híján. Érdekes és meglepő azonban, hogy *nem csökken a tanácsaltalanságunk* az élet különböző dolgaiban, különösen a megélhetéssel összefüggő kérdésekben. Sőt úgy tűnik, minél több a tanácsadó, annál nagyobb a tanácsaltalanságunk. Csak az vigasztalhat némiképp bennünket, hogy ebben nem állunk egyedül a világon.

Olvasom egy interjúban, hogy egyes szakszervezetek önállóságának, ki- és szétválásuknak csak a *hatékonyaság* és az *eredményesség* határain belül van értelme.

Ha ez így van, akkor érdemes tárgyilagosan megvizsgálni és mérlegre tenni: a kivált kisebb szakszervezetek munkája hatékonyabbá és eredményesebbé vált-e azóta, hogy önállók lettek? Az esetek túlnyomó többségében: *nem*. És ez természetes, hiszen az érdekvédelem eredményessége elsősorban attól függ, hogy milyen a tárgyalási pozíció, mekkora a nyomásgyakorlás lehetősége, az érdekvérvényesítés ereje, milyen tömegbázissal rendelkezik az adott szervezet. Ezek pedig – mint tapasztalatokból tudjuk – nem a kis, elaprózódott, széttagolt szervezetek közül kerülnek ki első sorban.

A Népszabadság lapozgatása közben megakad a szemem egy közleményen: *keménységet* kérnek a kereskedők a kormánnyal szemben az alkotmányossági aggályokat is felvető, szakszervezetellenes lépései miatt. A Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete – az egyik legnagyobb ágazati szakszervezet – ötszáz kereskedelmi vállalatnál végeztetett közvéleménykutatást a szakszervezet megítéléséről. Ebből kitűnik, hogy az MSZOSZ-tól *karakteresebb* fellépést várnak a kormánnyal szemben. Annak okán, hogy az állam beleszól a szakszervezetek belső életébe, a munkavállalókat hátrányosan érintő intézkedéseket hoz, s nem működik az érdekegyeztetés.

Régi téma, s az utóbbi időben egyre gyakrabban visszatérő igény. Általában azt mondhatjuk, hogy *jogos követelésről* van szó, hiszen hosszabb ideje folyamatosan romlanak a munkavállalók életkörülményei, a szakszervezetek működési feltételei, apad a taglétszám, akad az a társadalmi párbeszéd. Az erőteljes, határozott érdekvédelem tehát természetes követelmény.

Ennek mértékét azonban mindig a *konkrét helyzet* szabja meg. A szervezett dolgozók iránti elkötelezettség, a sorsukért érzett felelősség azonban nem csaphat át demagógiába, még kevésbé populizmusba. Segítsünk egymásnak az olyan felfogás megerősítésében, hogy a keménység *nem bangerő* kérdése, hanem a realitásokkal számoló felkészültség, a tárgyszerű, kulturált tárgyalási módé, az érvelő vitáé, a *következetes* érdekképviseleté. Ezt a szociális partner, az ellenérdektől fél is tiszteli,

ami növeli az esélyt a kívánt eredmény elérésére.

Naponta megélt tapasztalatunk, hogy életünknek egyre inkább meghatározójává válik a *pénz*. Az a fajta gondolkodás és magatartás, hogy ha pénzem van, akkor mindent elérhetsz, mindenhez hozzájuthatsz, minden vagyad teljesülhet. Ezzel együtt leértékelődnek az erkölcsi, szellemi értékek, olyanok, mint az érzelmegazdagság, a munka öröme, a sorsközösség, a hazaszeretet stb.

A gatlástalan pénzimádók figyelmébe ajánlhatjuk – akik egyébként szívesen hivatkoznak a nyugati világ példáira – egy japán gazdasági szakember vallomását a sikeres vezetésről. *Morita Akio*, a világhírű Sony cég elnöke írja: „A japán vezető legfontosabb küldetése az, hogy *egészséges kapcsolatot* alakítson ki alkalmazottjaival és *családias érzést* teremtsen a vállalatban belül; azt az érzést, hogy az alkalmazottaknak és a vezetőknek közös a sorsuk. Azok a japán vállalkozók a legsikeresebbek, amelyek fel tudják keltetni a *sorsközösség* érzését összes tagjai között... A vezető teljesítményét azon kell mérni, milyen jól tud megszervezni nagy létszámú embert, milyen hatékonyan képes mindenkiből a legnagyobb teljesítményt kihozni, mennyire tudja embereit összeforrasztani. Ez a vezetés lényege... Hiszek abban, hogy igenis léteznek olyan dolgok, mint a *vállalati partitizmus* és a *munkával szerzett sikerélmény* – és ezek ugyanolyan fontosak, mint a pénz.”

ÉRDEKVÉDELMI ŐRJÁRAT

• Január 1-jétől – a jelenlegi 14500 forintról – 17 ezer forintra emelkedik a *minimálbér*, amely a mezőgazdaságban június 1-jétől lép hatályba – állapodtak meg hosszas vita után a szociális partnerek az Érdekegyeztető Tanács (ÉT) plenáris ülésén. A felek elfogadták az *1800 forintos* egészségügyi hozzájárulás kompenzációjának elveit. Az ÉT munkavállalói oldal egyébként – a *Munkástanácsok* kivonulása miatt – öttagúra csökkent.

• 1997-ben *21200 forint*ra emelkedik az a jövedelemhatár, amely alatt jár a teljes *családi pótlék*. Továbbra is alanyi jogon jár ez a juttatás a háromnál több gyermeket nevelőknek és a beteg gyermekeket nevelő családoknak. Mivel a kormány elvetette a gyermekek után járó adókedvezményt (ennek összege meghaladta volna a 7 milliárd forintot), *differenciálttá* válik a családi pótlék emelése. A differenciálás összege a gyermekszámától függően 650 és 1650 forint között lesz.

• Az infláció további mersékléséhez *már nincs szükség* arra, hogy 1997-ben csökkenjenek a reálberek – jelentette ki Surányi György. A Magyar Nemzeti Bank elnöke jelezte: 1996 végére az ország nettó külföldi adóssága *13 milliárd dollárra* csökkent és – ahogy ezt prognosztizálták – 1995 decemberéhez képest *20 százalékos lett az infláció*. A fizetési mérleg hiánya a múlt év végére kedvezőbb képet mutat, mint tervezték: december 1,5-1,7 milliárd körül alakult.

• A kormány meghatározta a *rokkantsítás* és a foglalkoztatási rehabilitáció átalakítását, amelynek konkrét változásait a nyugdíjrendszer részeként kell kidolgozni. A terv szerint rokkantsági nyugdíjban azok részesülhetnek majd, akik *véglegesen és száz százalékosan* elvesztették a munkaképességüket, valamint, akik legalább 80 százalékos végleges munkaképesség-csökkenést szenvedtek, és már elmulat ötvenévesek.

• Új rendelet szabályozza az *utazási kedvezményeket*. Eszerint a tanulók vasúti kedvezménye 92 százalékról 90-re, távolsági autóbushéztük kedvezménye 88 százalékról 86-ra csökken, a helyi tanuló- és nyugdíjasbérletek kedvezménye pedig 70 százalékról 67,5 százalékra mérséklődik.

Az év elejétől mindenki korlátlan mértékben vásárolhat *valutát* a külföldi utazáshoz.

• December 4-én megalakult az *Időügyi Tanács*, amelynek tagjai között ott vannak az MSZOSZ képviselői is. A kormányzati szintű társadalmi *tanácsadó* testület minden, az időseket érintő törvényjavaslatot, rendeletet még a kormánydöntés előtti véleményezni fog a jövőben. Működésének anyagi és tárgyi feltételeit a Miniszterelnöki Hivatal biztosítja. Javaslatait a döntéshozók figyelembe veszik, bár elfogadni nem kötelesek.

• Mint ismeretes, január 1-jétől *emelkednek az energiaárak*. A földgáz ára 18,8, az áramé 24,9, a távhő 21,9 százalékkal lesz magasabb. Az áremelés lakossági kompenzációjára a kormány *egy milliárd* forintot különített el, csökkentendő a legérzékenyebb családok terheit. A januári ár, amelynek számlái márciusban érkeznek majd – már egy *új árkiegészítés* szerint alakul. Január követően ugyanis az energiaárak a termelői infláció, a világgiazi beszerzési ár és a forint árfolyamának alakulása határozza meg.

• Számolnunk kell további áremelkedésekkel is. Például az önkormányzati *lakbérkével*, több fővárosi kerületben. A *gyógyszerek* ára átlagosan 12 százalékkal, nő. Szigorodik a gyógyszerfelírás. A belföldi és külföldi *áruforgazásnál* 10-18. a taxitarifáknál 20 százalékos emelés várható. Drágább lesz az eddig sem olcsó *sajt*, a *késményseprés* díja, de még a budapesti *ülémbélyeg* használata is (10 forint). És hát – el ne felejtsem – emelkedik a vérvomásunk, meg a cukorunk is, és ettől még több, drágább gyógyszer vásárlására kényserülünk.

TÁVOLI PÁRBSZÉD MÁRAIVAL

Ez a könyv – írja *Márai Sándor* a *Füves Könyv* bevezetőjében – nem eszmékről és hősről beszél majd, hanem csak arról, aminek köze van az emberhez. Lapozzunk bele.

Mit mond az író *az olvasásról*? Azt ajánlja, hogy olvassuk áhitattal, szenvedéllyel, figyelemmel és kerülhetetlenséggel. Olvassunk eleget, nagylelkűen. „Életre-halálra olvasni, mert ez a legnagyobb emberi ajándék.”

Tehát elmondja Márai *hogyan* olvassunk és *mennyit*, de kimarad ajánlásaiból az, hogy *mit* olvassunk. Pedig ez is fontos, ha nem a legfontosabb. A tartalom.

„Ötezer éve, tízezer éve nem változott az *emberi anyag*. Csak a jelmezek változnak, az együttélés rendszerei és feltételei. Az, ami az ember – a *lélek és a jellem* –, nem változott.”

És a *szellem*? Csak lélekből és jellemből áll az ember? És a szellemisége, az eszméisége, értékrendje, világképe? Az ember gondolkodó, tudatos lény. Eppen ez különbözteti meg minden más élőlénytől, ettől ember az ember.

A *barátságról*. „Nincs emberi kapcsolat, mely megrendítőbb, mélyebb lenne, mint a barátság... Csak a barát nem önző; más különben nem barát. Csak a barát nem hiú, mert minden jót és szépet barátjának akar, nem önmagának. A szerelmes mindig akar valamit; a barát nem akar önmagának semmit.”

A fene tudja, nekem *nincsenek ennire pozitív* tapasztalataim. Magamnak is voltak s vannak barátaim, de ennire nem eszményiténem őket. Valószínű, ők sem engem. Talán gyermek- és ifjúkorban tisztább, őszintébb a baráti kapcsolat, később, felnőttkorban azonban olyan „szennyező anyagok” kerülnek a barátságba, mint az érdek, az önzés, a hiúság, a féltékenység. Ha nem is erősen, látványosan, de érzékelhetően, kitapinthatóan.

A *jellem műveltségéről*. „Agyad műveltsége véges és gyermekes. De jellemed és szíved műveltsége lehet teljes és emberhez méltó, akkor is, ha szellemi ismereteid korlátozottak.”

Szerintem a jellem nem annyira a műveltséggel rokon, hanem az *erkölccsel*, nem a műveltséghez van közel, hanem az emberi tulajdonságokhoz, a tartáshoz. A *műveltség* pedig az agyhoz, az észhez, a szellemhez, az értelemhez, a képességekhez.

A *szexusról és a szomorúságról*. „A dolgok alján van a szexus. Talán a kristályok életében is. De minden nemiség szomorú... Csak a tapintat és a gyöngédség tudja pillanatokra feledtetni a nemiség kegyetlen rabságának szomorú kényszerét.”

Ennél több, jobb, szebb, nagyobb öröm a *szex*. Az *élvezetek aranyérmese*. Az élet egyik legnagyobb ajándéka. Ha... Ha minden együtt van: vágy, képesség, érzelem, partner, technika, körülmények. S rossz, ha ezek hiányoznak. Am semmiképp sem szomorú. A szeretkezés, sokféle lehet, legkevésbé szomorú. Persze „mindenki másként csinálja”, eltérnek a tapasztalataink, élményeink.

MIT LÁT A SZEGEDI IGAZGATÓ?

Októberi lapszámuknak Maróti László szegedi TSZB titkár többek között arról beszélt, hogy jókora értelmezési eltérés van a szakszervezeti döntéshozatali jogok ügyében a szegedi igazgatósági és szakszervezeti vezetőség között, s hogy már „nincs bővebb bátrálni” létszámlügyben. Egyebek mellett erről beszélgettünk Gyimesiné dr. Etsedy Sarolta szegedi postaiszervezővel.

– Az 1992. július elsejével hatályba lépett új Munka Törvénykönyve teljes egészében újra szabályozta a munkavállalók és a munkáltatók, illetve ezek érdekképviselői szervezeteinek kapcsolatrendszerét, valamint biztosítja a munkavállalóknak az általuk választott üzemi tanács, illetve üzemi megbízott keretében a munkáltató vezetésében való részvételi jogot.

A Munka Törvénykönyve egyértelműen rögzíti mind a szakszervezetek, mind az üzemi tanácsok jogkörét, és ettől való eltérést maga a törvény nem enged meg. Kollektív Szerződésünk ezen részében nem követte a jogszabályi változásokat, azonban alacsonyabb szintű jogszabály nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal, így ezen jogforrási hierarchia ellentétes rendelkezései helyébe az Mt szabályok lépnek. Igazgatóságunk helyesen alkalmazza és alkalmazta a jogszabályt, ezt bizonyítja a jogalkalmazók számára készített Munkajogi Kommentár is, mivel kimondja: a korábban kötött KSZ-ek esetében az Mt-vel ellentétes rendelkezések érvénytelenek.

Bennünk értelmezési probléma nem merült fel, az Mt rendelkezéseinek megfelelően jártunk el.

Micsoda helyzet alakulna ki, hogy miután az Mt az üzemi tanácsoknak egyetértési, vagy egyúttá döntési jogot ad, e testület döntése után a szakszervezet elé vinnék a dolgot, amely esetleg másként döntene? Képtelenség lenne egyazon ügyben két testületnek adni egyetértési ill. egyúttá döntési jogot, mindez teljes döntésképtelenséghez vezetne, és a megosztott, egyértelmű jogkör-meghatározásokkal a jogalkotónak is ennek elkerülése volt a szándéka.

Véleményem szerint csak a szakszervezet részéről jelentkezik a probléma, mivel az új Mt hatálybalépése előtt a szakszervezetek szélesebb körű jogosítványokkal rendelkeztek, és ezen szélesebb jogkör un. „látványosabb”, népszerűbb érdekképviselői munkát tett lehetővé.

Ma a törvény által biztosított lényegesen szűkebb szakszervezeti jogkör gyakorlásával történhet az érdekképviselői munka ellátása.

A szakszervezet az érdekvédelmi munka erősítése és a tagság megtartása érdekében most is szívesen gyakorolna törvényesen már nem biztosított jogokat, – és ennek motivációja érthető is – ezért próbálkozik értelmezési síkra terelni a kérdést azt a látszatot keltve, mintha ma is rendelkezne régi jogosítványokkal.

– Az év egészére áttérve: különbözött-e 1996. gazdaságilag és a dolgozók helyzetét tekintve az előző évektől?

– Igen, mert a Postánál 1995-ben megtorpant a forgalom növekedésének dinamikája, sőt egyes területeken csökkenés következett be. Ez a tendencia folytatódott az idén, ezen belül a pénzügyi területen intenzívebben. A hírlapelőfizetés területén a csökkenés már évek óta folyamatos a romló jövedelmi körülmények és a fogyasztói szokások változása miatt.

Így a postai létszámot szintén csökkenteni kellett: gazdálkodó szervezet lévén csupán bevételeink fedezhetik költségeinket, ezért racionálisabban kell gazdálkodnunk létszámunkkal. A korábbi gyakorlattól eltérően az idén már a Postát a létszámcsökkenés jellemzi, ami némely munkaterületen a munkaidő csökkenésében, másutt teljes vagy részmunkakörökkel való megváltásban nyilvánul meg. Ez utóbbi főleg a távközlés-kapcsolási szolgálat megszűnésével, valamint a TGX góccok csökkenésével függött össze. A forgalom csökkenésével arányosan néhány helyen a természetes kiváláson felül is megváltunk emberektől.

– Az országban több helyütt – itt is – akad, aki úgy véli, gyakran az elviselhetőség határán vannak a dolgozók megterhelve, ezért újabb létszámcsoökkentés a minőség rovására menne. Mi a véleménye, lesz-e, lehet-e újabb létszámcsoökkentés?

– A létszámcsoökkentés feltétele a technológia módosítása, egy kisebb létszámgigényű technológia alkalmazása. Jelenleg igazgatóságunk területén a norma szerinti létszám 94-97 százalékos arányban van feltöltve. Ez a hivatalok egy részénél már azt jelenti, hogy a jelenlegi technológia mellett további létszámcsoökkentés akadályozná a szolgáltatás elvárt színvonalon történő ellátását.

– Tehát nem valószínű a jövő évben létszámcsoökkentés?

– Az a forgalom alakulásával függött össze az idén is, és

csak kisebb mértékben a normaszigorítással. Ahol pedig normaszigorítás történt, ott nagy mértékű technológia változás is volt. A norma változására a pénzforgalom területén került nagyobb arányban sor: ez évtől az új típusú bizonylathoz kapcsolódó új technológia vonta maga után a norma változását. Az esetleges forgalomcsökkenéssel szemben különböző új szolgáltatásokat tervezünk bevezetni.

– Milyen újdonságokra gondol?

– A pénzforgalmi területen ilyen a lakás-takarékpénztárak számára végzett szerződéskötési tevékenység. A Magyar Nemzeti Bank megyei igazgatóságainak megszűnése folytán is nyílt új piac rész számunkra; átvállalhatjuk az emissziós tevékenységet, valamint jelentős szerepet játszhatunk a kereskedelmi bankok pénzfeltelegeinek átvételében. A küldeményforgalomban a levelek előkészítésével kapcsolatban vállalhatunk olyan új szolgáltatást, aminek kezdeti formája már ez év óta létezik Szegeden. Vállaljuk a levelek kinyomtatását, borítékolását, a feladást, kézbesítést igazoló okiratok előállítását, azaz komplex, komplett szolgáltatással állunk a partnereink rendelkezésére. A hibridlevélén kívül más újdonságok is megjelennek a küldeményforgalomban. Ezek közé tartozik a jegyzékes küldemény, a könnyített ajánlott küldemény, ami úgy gondoljuk, ára és a szolgáltatás jellege okán vonzó lehet a közüzemi vállalatoknak, önkormányzatoknak, s általában olyan intézményeknek, amelyeknek a küldemények feladását kell igazolni. A bíróságoknak, más hivataloknak a körében valószínűleg népszerűvé válnak 1997-ben e szolgáltatások. Mindezekben kívül bízom benne, hogy jövőre – legalább néhány hivatalnál – már igazgatóságunkat is eléríki a front office rendszer beruházásai. Az ügyfelek észre fogják venni ennek előnyeit, hiszen számukra lehetővé teheti új postai szolgáltatások igénybe vételét. Azt várjuk, hogy ez az előzőekhez hasonlóan forgalom- és bevétel-növekedést gerjeszt más szolgáltatások területén bekövetkező csökkenés kompenzálásaként – és egyben létszámunk megőrzését is lehetővé teszi.

(Következő számunkban beszámolunk arról, hová tűnt el 15 millió.)

U. V. L.

HÁROM KÍVÁNSÁG TATÁN

VARGA ISTVÁN 1970 óta postavezető Tatán, az 1. számú hivatalban. Az ódon épület múltja érdekes. Valamikor a Kossuth tér helyén piac volt, a ház valamikor a XIX. században épült, fogadóként működött, a piacra érkezők itt ihatták meg az áldomást. A század elején szeszfőzde lett. Ma már semmi köze az alkoholhoz.

– Mint szakmai vezetőnek, milyen a viszonya a szakszervezettel?

– Én öreg róka vagyok szakszervezeti vonalon is. Amikor a postához kerültem, rögtön tag lettem. Úgy látom a szakmát és a szakszervezetet nem lehet különválasztani. A postások között nincs olyan, hogy neked több jár mert tag vagy, neked nem jár, mert kívül maradtál. Mi mindannyian együtt és egymásért dolgozunk. Nagy a felelősség, a pénzkezelés és a vele járó gondok miatt szükség van az összetartásra. Bárnan állíthatom, hogy a posta egy nagy család. A dolgozók létbiztonságán, a munkakörülmények javításán a szakszervezetnek és az szakmai vezetésnek egyformán kell munkálkodniuk. Ettől függetlenül jól kimutatható mindkét fél tevékenysége.

– Ha ennyire egy ügyért dolgoznak, van egyáltalán szükség a szakszervezetre?

– Feltétlenül! Ahogy a gazdasági és a politikai változásokat látom, egyre inkább szükség lesz rá. Ez az ország negyven évig a kollektív eszméket előtérbe helyezve nevelődött. Ez mindenkibe beivódott, s most a magánvállalatok kialakulásával egyre keményedik a gazdasági harc. A tulajdonosi érdekek felértékelődött. Neki fejleszteni, beruházni kell, és a lehető legolcsóbban működni. Itt kezdődik a szakszervezet fontossága, a munkavállalói ér-

dekvédelemnél. A dolgozónak is tisztességes fizetés jár, és a 45 év feletti férfiak is munkát szeretnének kapni. Ezeknek az embereknek is van családjuk, akit el kell tartani, nem szabad még leírni senkit 15-20 évvel a nyugdíjkorhatár előtt. Én itt látom a szakszervezet helyét és szerepét. Sok emberből majd kicsattan a negatív érzés, az ő érdekvédelmükre alakultak meg az alternatív szervezetek is. Ez törvényszerű volt, és szükség is van rájuk.

– Elképzelhető lenne, hogy a batékonyabb érdekvédelemért együttműködjen a szakszervezet az alternatívokkal?

– Biztos, hogy érdemes lenne megpróbálni, de inkább torzszalkodnak. A parlamentből ismerős vagdalkozások helyett le kellene ülni, és a problémákra megoldást találni. Hiszen mindegyik szervezet a dolgozók érdekében és nem önmagáért jött létre. Az egymással való hadakozás egyik félre sem vet jó fényt. Az egyik ír egy cikket, jól oda-mond. A másik kontrázik és ez így

megy vég nélkül. Fel kellene ismerni végre, hogy a jövőnkrol van szó! Nem tudom eldönteni, hogy kiből hiányzik a fogadókézség. Ez más téren is így van, dühös a vásárló, visszavág a zöldséges, bosszús az ügyfél, és a postás sem jókedvű. Persze ennek nem szabad látszani!

– Lehet, hogy ezek a rivalizálások túlzottan lekötik az energiákat?

– Az biztos, hogy torzszalkodásra kár energiát pazarolni, de azért történnek pozitív dolgok is. A szakszervezet és a szakma újraélesztette a háború előtt ismert Postás Önszegélyezőt. A megújulásra folyamatosan szükség van, a szakszervezet mindig is igyekezett megtalálni azokat a lehetőségeket, amivel a dolgozók érdekeit védeni tudja.

– Úgy tudom létszámcsoökkentésre nem volt szükség. Ezen a téren a szakszervezetnek nem is lehetett dolga!

– Dehogynem! Nálunk is csökkent a forgalom és nem azért, mert a postások nem dolgoztak. Ha a forgalom csökken, a létszámot is csökkenteni kell. A szakszervezettel közösen sikerült megtalálnunk azt a megoldást, ami mindenki számára elfogadható volt. Igaz, hogy csökkentett óraszámmal, csökkentett keresettel dolgoznak, ezt is mindenki vállalta, így öt embernek maradt meg a munkahelye.

– Ha jönne a jó tündér – természetesen postás egyenruhában –, mi lenne a három kívánsága?

– Nagyon sok ügyfelet, akik forgalmat hoznak a postának. Nem volna rossz egy szebb postaépület sem. A harmadik kívánságom: legyünk mindnyájan mosolygósak és jókedvűek, legyen vége a borúnak!

Kép és szöveg: F. Zsolt

A SZOCIÁLIS

A legtöbb társadalmi kérdés az érdekek metszéspontján helyezkedik el. Itt van például a szociális karta problémája. Vannak olyan érdekek, amelyek szerint nem kell erről túl sokat beszélni, mert nincsenek még meg érvényesítésének feltételei, minek adjunk újabb támadási felületet a jelenlegiek-nél is keményebb követeléseknek. Ezzel szemben munkálnak olyan érdekek is, amelyek abban fejeződnek ki, hogy a szociális karta jobb megismerésével gazdagodjék az érdekvédelem, az érdekképviselő, az érdekvédelem eszköztára. Helyezzük ebből a szempontból nagyító alá az Európa Tanács szociális kartáját, amelynek nagy szerepe van az európai szociális jogok meghatározásában.

A dokumentumot 1961-ben fogadták el Torinóban. Aláírásakor 38 cikkekből és egy függelékkel állt, később azonban kiegészítették. Magyarország is csatlakozott hozzá 1991-ben. A dokumentum ratifikálása azonban még nem történt meg; feltehetően azért, mert néhány feltétel teljesítésével még adósok vagyunk.

Mit tartalmaz a szociális karta? Elsősorban is a munkához való jogot. Ugyancsak alapvető fontosságúnak tekinti a munkavállalói és munkaadói érdekképviselő alakításának jogát, az ezen képviselők tárgyalásain alapuló kollektív alkuzhoz való jogot, a társadalombiztosításhoz, a nyugdíjhoz, a szociális ellátás és egészségügyi segítés minimumához való jogot. Kötelező érvényű cikk az is, amely a család szociális, jogi és gazdasági védelemre való jogáról szól. Ebben a szerződődő feleknek azt kell vállalniuk, hogy adóügyi intézkedésekkel, szociális juttatásokkal támogatják a család-

Takács Tibor

Biczó Péterhez, a Budapest 112 POSTA távirati csoportvezetőjéhez és szakszervezeti titkárához kerestem az utat reggel nyolckor, de amíg tévelyegtem, és megtaláltam a felvezető lépcsőt, azon gondolkodtam, hogyha kicsi a világ (és a világ mindig kicsi), akkor mi földik vagyunk. Mert ha van kimondottan szegedi név, akkor a Biczó, Biczók s a Bittó bizony az! Lehet, hogy meg is lepődött, amikor azzal kopogtattam be hozzá:

- *Nem Szegeden született, mini én?*
- Nem, de az apai nagyapám bizony szegedi. Bár én pesti vagyok, de nem akármikor születtem, január 1-én, éjfél után két perccel.
- Könnyen ment a barátkozás és máris belemerültünk a szavak tengerébe. Hagytam, hogy mesélje-mondja az életét.
- Véletlenül lettem előbb postás és még véletlenebbül szb-titkár...
- Bizony, optikusnak tanult, (ami szerintem nagyon szép szakma s ő is szerette egykoron), de mivel kellett a pénz, reggelenként hírlapokkal járta a maga körzetét. Hogy vonzódott volna a postához? Ez csak akkor tudatosult benne, mikor valami miatt úgy határozott, elhagyja az optikusságot, s otthagyja az OFO-TÉRT-et, pedig az NDK-ban is tanulta a szakmát. S gyorsan határozott, munkahelyet vált.
- 1980-ban lett postás, 81-ben táviratkézbesítő, a KISPEST 1-esnél, 82-ben jött a 112-eshez, és 1989-ig-egyesített kézbesítő volt.
- Miközben beszélgettünk, szólt a telefon. Valaki reklamált.
- „Szabad a becses nevét?” – kérdezte a telefonáló hölgytől és megígérte, hogy azonnal intézkedik. Türelmet kért tőlem, telefonált az egyik munkatársának, majd felhívta az ügyfelet, hogy intézkedett s elnézést kért.
- *Hol tanulta a finom ügyintéztést?*
- Sokfelé, például Norvégiában – hallom az elképesztő feleletet. – De előbb elmondom, hogyan lettem szb-titkár, hiszen ez nagyon lényeges a továbbiakhoz. 1989. augusztusában kineveztek a távírda vezetőjének. Ekkoriban volt az szb-titkár választás, amin persze én is ott voltam, mint a szakszervezet tagja. Az ad-

„ÜGY VÁLASZTOTTAK, MINT MÁTYÁS KIRÁLYT...”

digi titkár lemondott, s helyette mást jelöltek. Igen, de a tagság tiltakozott. Hát akkor kit jelöljünk titkárnak - hangzott el a kérdés. Én lepődtem meg a legjobban, amikor valaki a nevemet mondta. És ez a javaslat osztatlan elismerést aratott. Ilyenkor ugye illik tiltakozni, s én tiltakoztam. De olyan népakarat nyilvánult meg, hogy igent mondtam. Ha túlozni akarnék, úgy választottak meg, mint Mátyás királyt a Duna jegén... Csak mi nem jégen voltunk. Én meg feltettem a szakszervezeti csörgősipkát és azt mondtam magamban: akkor hadd lássam, lehet-e ezt jól csinálni? Na, persze ilyen sapkám nincs, de mindenkinek megmondhatom s meg is mondom a véleményemet.

Látszik Biczó Péteren, hogy élvezettel emlékezik vissza a történetre, s azt másoktól is tudom, hogy jól áll fején ez a képzeletbeli sapka, amit nem is tud és nem is akar letenni a fejéről. Az azért nagy dolog, ha valakiben ennyire megbíznak a munkatársai, s ha valakiről azt mondják: ez a mi emberünk, a mi érdekünkért harcol, a szívünkbelől beszél...

Beszélgetünk tovább.

Visszatérünk a norvégiai útra.

– *Hogyan került Oslóba?*

– Már megint a véletlen... Egy szakszervezeti iskolára küldtek 12 kiválasztott szakszervezeti tisztségviselőt 1994-ben és volt velünk egy szinkrontolmács is... A tanfolyam 12 napos volt, de közben azért ismerkedhettünk a várossal, hajóztunk az oslói öbölben, megnéztük a világhíres hajó-múzeumot, benne a Kon-Tikit, és más, híres hajókat, voltunk az oslói várban...

Mivel én is jártam Norvégiában, belemerültünk Osló szépségeinek felidézésébe, ám onnan elég hamar visszakanyarodott a kint tanultakhoz.

– Hogy mit tanultunk, mit tanulmányoztunk? Először is az ot-tani szakszervezeti életet – amiről el kell mondani, hogy egészen más, mint a miénk –, majd a norvég posta helyzetét is megismerhettük. A szervezetségük nekünk szinte el sem képzelhető, az pláne nem, hogy aki belép a szakszervezetbe, azt már az első évben egy öt napos tanfolyamon oktatják a jogokról és a kötelességekről. Ha nemes, és magasztos célt akarunk magunk elé tűz-

ni, akkor olyan dolgokról álmodozunk, mi, tizenketten, akik beléltünk a norvég szakszervezeti életbe, amit nálunk is jó lenne megvalósítani. Ott a szakszervezeti szervezettség rendkívül magas. Túl a kilencven százalékon.

– *Mit szeretne még bazai földbe plántálni a norvég példából?*

– Illemet, jólneveltséget, bánni tudást az emberekkel, egymással. Próbáljuk is ezt elérni. És persze azt, hogy a magyar érdekvédelemnek is erősebbnek kell lenni a mainál. Ez a szakszervezet lényege ugyanis. Sajnos, akikért küzdünk és harcolunk, sokszor nem is értik, mit akarunk. Egyesek szemében a szakszervezet csak segélyt, ajándékot jelent, karácsonyi ünnepséget. Pedig a lényeg a kollektív szerződésben van. A bértárgyalás 11.2-ről indult és 19.5 százalék lett. Ez a lényeg! És akkor mit hallunk vissza, mi, szakszervezeti tisztségviselők? „Csak ennyit értetek el?” A szakszervezeti védettségre van ma a tagságnak nagy szüksége, sokkal nagyobbra, mint néhány évvel ezelőtt.

– *Akkor ideillik a kérdés, ha a norvégoknál oly magas a szervezettség, itt, a 112-esnél mennyi?*

– Mi jó helyzetben vagyunk, az igazgatóságé 50.5, a miénk 60.3 százalék.

– *Tennivalók?*

– Az oktatás. Hogy értsék a bizalmiak, a titkárok a feladataikat. Tagja vagyok a Választmánynak, s december 12-én határoztuk meg az 1997-es év oktatási tevét. A tisztségviselőink 90 százaléka a napi munkája mellett dolgozik a tagságért.

A beszélgetés vége felé megkérdeztem, hogy miért visel – igaz, hogy kellemesen ható – szakállt?

– Egyszer már volt szakállam, a katonaság után, ahol nagyon utáltam a napi borotválkozást. Megfogadtam, hogy szakállt növesztek. 14 évig nem borotválkoztam, de 89-ben levágtam a szakállamat. 1996. január elsejétől újra megnövesztettem. Meg akartam változni, de hát a magamfajta lefogyni nem tud, inkább hagyta megnőni a szakállamat. Az emberek így is elfogadnak. Hiszen ettől nem változtam meg. Én ma is az a Biczó Péter vagyok, akit immár majdnem nyolc éve szakszervezeti titkárnak választottak a munkatársai.

– Most külön vacakolbatok ezekkel a csomagokkal, nebe-zére esett volna egymásba rakni őket?!

KARTÁRÓL

kat. Arról is rendelkezik a karta, hogy védelem illeti meg a *bevéndorló munkásokat*, milyen feltételeket kell számukra biztosítani az információk, a munkajog és a jövedelmek szabályozása területén.

A szociális karta azonban nemcsak általános elveket, törekvéseket, követelményeket, alapvető jogokat tartalmaz, de *részletes szabályokat* is magában foglal. Ezek egy része már teljesült, másrésztük még nem, vagy csak töredékesen. Attól függően, hogy melyik országról van szó, hiszen a különböző fejlettségű európai államok *differenciált* megítélést igényelnek. A karta kiegészítése ugyanis olyan modern felfogású egyenlőségi jogokat is rögzít, amilyen például a nemek közötti egyenlőség, a tájékoztatás és véleménynyilvánítás, a munkafeltételek meghatározásának a joga, vagy az időskornak szociális védelemre jogosultsága. Ezek a pontok azonban *nem kötelező* érvényűek. Ugyanakkor évenként minden országnak jelentést kell küldenie az Európai Tanács főtítkárának arról, miként áll az elfogadott rendelkezések betartása.

Mint látható, a munka világának *alapvető* problémáiról, de az egész társadalmat érintő fontos kérdésekről van szó. Kíváncsok lenné ezért szélesebb körű megismerésük, a nagyobb nyilvánosság, hiszen – a jelenlegi magyarországi tapasztalatok tükrében, a nagy leépítések és átalakítások idején – volna mit áttekinteni, értékelni, volna miről vitatkozni. Ebben közös nevezőre juthatnának a kormányzati szervek és a szociális partnerek, hogy csökkenjen a kiszolgáltatottság, növekedjék a biztonság, javuljon a mindennapi élet jogi és szociális környezete.

SZEGEDI LESZÁMOLÁS

RÁCZ LAJOS, a szegedi 1-es hivatal vezetője harmincnycolc éve dolgozik a postánál. A postahivatal bemutatását a szakmabelieknek is sokat mondó számokkal kezdi:

– Ez az igazgatóság legnagyobb forgalmú hivatala – mondja Rácz Lajos. – Negyven kis posta tartozik hozzá. A havi forgalom tizenhárom-millió forint, ajánlott levélből száztiz-százhusz-ezer darab fordul meg itt havonta, míg expresszből négyezer veszünk fel. Belföldi postautalvány havonta nyolc-kilencezer, kifizetési utalvány mintegy negyvenezer, OTP, illetve postabanki takarékkészlet három-négyezer van. Tizenkét-tizenháromezer csomagot kézbesítünk házhoz. Ezt a Szeged 2-es hivataltól kellett átvennünk. Utalványból összesen havi nyolcvan-kilencezezer darabot forgalmazunk. – Köztudott, hogy országosan visszaesett a pénzügyi forgalom. Nálunk háromszáznegyvenhárom dolgoztak, 1996-ban már háromszázöt a norma szerinti létszám. Szerencsére csak két-három embert kellett elküldenünk, mert a többieknek lejárt a szerződése, nyugdíjba vagy szülni mentek. Észrevehető, hogy a nagy ügyfeleink már közvetlenül a bankokhoz mentek át, ami számunkra kétszeres kiesés, mert a bankok így saját maguk végzik a feldolgozást is. A létszámcsoökkentés helyett a körzeti – két-három fős – kispostáknál inkább óraszámcsökkentést hajtottunk végre. Ha még tovább csökkenne a dolgozók száma, az már az ügyfelek kiszolgálásának rovására menne. Az utóbbi időben azért előfordult kedvező fejlemény is. Ha más nem is örült a Mikroker-ügynek, mi igen: a bíróság vagy harmincezer ügyféllel levelezett, az APEH is jócskán megnöveli forgalmunkat.

– Van még fluktuáció vagy már mindenki ragaszkodik az állásához?

– Továbbra is van fluktuáció. A bankok évekkal ezelőtt tömegesen csábították el az ügyesebb postásokat, ma már ez igen ritka. 96-ban kellemetlen volt, hogy nem tudtam fogadni a végzett postaforgalmi szakközépiskolásokat, bár nagyon pártoljuk őket. Szeptember közepén örültem, hogy közülük ötöt mégis fel tudtam venni. Az egyenletesebb megterhelés és a megfelelő bérezés vonzóbbá tenné a pályát. A munkában a változások folyamatosak, bár a leveleket ugyanúgy kell továbbítani, mint régebben. Ha a rendszerváltás ebből a szempontból nem is hozott változásokat, most az üzletági rendszer biztosan fog. Büszkén mondom, hogy 1996-ban jogos panaszkönyvi bejegyzést senki sem tett nálunk, s hivatalunk minősítése a legjobb.

(Lapzártakor érkezett a hír, hogy a kiváló minősítésű szakembert ellenőrzés elmulasztása miatt nem hosszabbították meg a szerződését, majd a Szegedi PIG ellenőrzési csoportjának vezetőjévé nevezték ki. Hát ilyen nincs. Hát ilyen nincs! Vagy mégis van? (a szerk.)

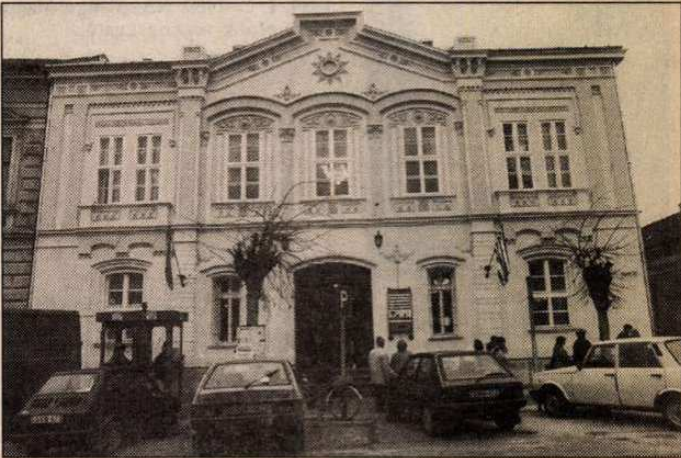
GYÖNGYÖSÖN szükséges a bértarifa

Az elmúlt évek során a Magyar Postán belül az azonos kategóriákban, területenként jelentős bérkülönbségek alakultak ki. A jelenlegi bérrendszer nem képes megoldani a különbségek csökkentését. A lémaradás egyes területeken ugyanis már olyan mértékű, hogy e területek, ha lenne lehetőségük akkor sem lennének képesek a különböző szabályzók miatt csökkenteni a kialakult távolságot. A jelenlegi bérrendszeren a fentiek miatt szükséges lenne változtatni. Megoldás lehetne – az azonos kategóriákban kialakult bérkülönbségek további növekedésének megállapítása, illetve a különbségek csökkentése – a bértarifarendszer kidolgozása, bevezetése. Ez lehetővé tenné, hogy azonos kategóriákban dolgozók közel azonos bérért végezzék munkájukat.

Bernáth József
szb-titkár, Gyöngyös 1.

ESZTERGOMI AJÁNDÉK. Több mint egy éves „albélet” után – ezideig az egykori Granvisus gyár irodáját bérelték – eredeti helyére költözött vissza az esztergomi főposta. Még karácsony előtt adták át ugyanis – teljesen felújítva, impozáns megjelenéssel – azt az épületet, melyben az itt dolgozók már méltó körülmények között tudják fogadni az ügyfeleket. A Széchenyi téren álló, a múlt század közepén épült műemlék épületet tizenhárom hónap alatt újította fel a budapesti Hérosz Rt. mindösszesen 134 millió forintért. Ünneppélyes keretek között december 18-án Kovács Kálmán, a KHVM államtitkára és dr. Könözsy László polgármester adták át a városnak a polgároknak az új-régi postát.

Kiss József

Ü. V. L.

VAN KÉPÜNK HOZZÁ...

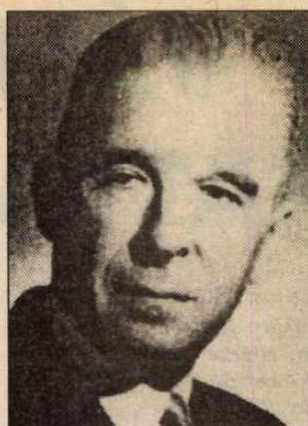
Az életrajzi adatokat összegyűjtötte: Rákóczi Margit
A képeket Koppándi Ágnes gyűjtötte

A POSTÁS SZAKSZERVEZET FŐTITKÁRAI, ELNÖKEI 1945–1997

CSÁKI LÁSZLÓNÉ
(1980–1986)

1930-ban született. 1947-ben a Helyközi Tábeszélőigazgatóság távbeszélőkezelőjeként került a postára. 1950-től függetlenített szakszervezeti tisztségviselő. Ezt követően rövid ideig a Postás Szakszervezet, majd a Szakszervezetek Országos Tanácsának a munkatársa. 1980-tól 1986-ig a Postás Szakszervezet főtitkára.

BÁSTA REZSŐ
(1946–1953)

1902-ben született. 1945-ben a Postás Szakszervezet ideiglenes titkára, majd 1946. január 18-tól 1953-ig főtitkára volt. 1965-ben halt meg.

(Horn Dezső 1956–1958 között volt a Postás Szakszervezet főtitkára. Adatait lásd a vezérigazgatók között.)

BESENYEI MIKLÓS
(1959–1980)

1925-ben született. 1942-ben a Krisztina Távbeszélő Központba kerül távir-damunkásként. 1945-től a Postás Szakszervezetnek, 1952-től pedig annak elnökségi tagja. 1959-ben főtitkára választják. 1980. február 15-én halt meg a Postás Szakszervezet székházában, hivatali - főtitkári - szobájában.

GRICSERNÉ HESZY ENIKŐ
(1986–1990)

1942-ben született. 1965-ben villamosmérnökként kerül első munkahelyére a Miskolci Postaigazgatósághoz. 1971–1976 között az igazgatóság beruházási osztályvezetője. 1976-tól 1986-ig pedig távközlési és műszaki igazgatóhelyettese. 1986-tól 1990-ig – Postások szakszervezetének kettéválásaig annak főtitkára volt.

MUNDRUCZÓ KORNÉL
(1990)

1939-ben született. Első munkahelye a posta. 1957-ben került a Budapesti Vidéki Postaigazgatóságra. 1963-ig a forgalmi munkakörök valamennyi területét végigjárta. Ezt követően bekeült ügyintézőnek a törzsbe, ahol 1975-től 1982-ig osztályvezetőként dolgozott. 1982-től ugyanitt függetlenített szakszervezeti titkár volt 1990-ig. 1990. május 26-án, a Postás Szakszervezet szétválásakor a Postai Dolgozók Szakszervezete országos titkárának választották meg. 1995-től a Postás Szakszervezet elnöke.

A MAGYAR POSTA VEZÉRIGAZGATÓI, ELNÖKEI, 1945–1997

DR. UDVARHELYI ÖDÖN
(1945–1948)

1904. július 15-én született Budapesten. 1925-ben lépett postai szolgálatba, ahol először a postakezelés vonalán dolgozott, majd a Budapesti Távir- és Távbeszélőigazgatóság igazgatási osztályára került. 1940-től a Postavezérigazgatóság dolgozója, 1945. október 31-től 1948-ig a Magyar Posta postavezérigazgatója. 1948-ban elhagyta Magyarországot és külföldre távozott.

KATONA ANTAL
(1948–1954)

1900. április 13-án született Budapesten. 1920-tól Csepelen vasestergályos, majd ugyanitt művezető. 1945-től a Csepeli Üzemi Bizottság elnökhelyettese, később szakszervezeti vezetője. 1948-tól 1953. év végéig postavezérigazgató. Közben 1952. I. 5.–1953. VII. 4-ig postaügyi miniszter. Ezt követően 1961. XII. 29-ig – nyugdíjazásig – közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes. 1978. június 18-án halt meg.

DEDICS IMRE
(1954–1958)

1921. február 19-én született Újpesten. 1941-ben órabéres postaműszerész-ként került a m. kir. postára. 1953-ban vezérigazgatóhelyettesé, majd 1954-ben vezérigazgatóvá nevezik ki. 1958. januárjában mentik fel.

KÖVESI BÉLA
(1958–1967)

1908. április 15-én született. 1954-től 1958-ig postavezérigazgató-helyettes. 1958–1967-ig vezérigazgató. 1990. április 23-án temették el a Farkasréti temetőben.

HORN DEZSŐ
(1967–1980)

1918. július 25-én Budapesten született. 1939-ben távbeszélőműszerész-ként került a postához. 1945-ben szakszervezeti főbizalmi, majd 1946-tól a Postások Szakszervezetének függetlenített munkatársa. 1947–1951-ig a Postások Szakszervezetének titkára, majd elnöke, 1956–1958-ig pedig főtitkára volt. 1962-ben nevezték ki közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettesé. 1967 és 1980 között, nyugdíjba vonulásáig egyidejűleg ellátta a Magyar Posta vezérigazgatói teendőit is. 1987. január 25-én halt meg.

TÓTH ILLÉS
(1980–1988)

1926. május 19-én Budapesten született. 1962-ben elvégezte a Műszaki Egyetemet. 1970. szeptember 1-jén postavezérigazgatóhelyettesként került a Magyar Postához. 1980. szeptember 1-i hatállyal a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium Postafőosztályának vezetőjévé, a Magyar Posta vezérigazgatójává nevezték ki. 1983. VI. 1.–1988. XII. 31-ig, nyugdíjba vonulásáig a Magyar Posta elnöke.

KŐTELES ZOLTÁN
(1989)

1928. május 23-án született Szikszón. 1951-ben a budapesti Műszaki Egyetemen szerzett villamosmérnöki oklevelet. 1982-től 1985-ig ipari miniszterhelyettes. 1985–1988 között a Budapesti Pártbizottság titkára volt. 1989. I. 1.–1989. XII. 31-ig a Magyar Posta elnök vezérigazgatója.

DR. KERTÉSZ PÁL
(1990–1992)

1935. XII. 12-én született Vépén. A jogtudományok doktora. Postai pályafutását 1954-ben Szombathely 2. postahivatalban kezdte. 1961-ben került a Postavezérigazgatóságra. 1979 és 1985 között a Budapesti Postavezérigazgatóság forgalmi igazgatóhelyettese. 1985-ben rövid ideig az akkor alakult Hírlap és Postaszállítási igazgatóság vezetője. 1985-ben került a Magyar Posta központjába, ahol 1986-tól elnökhelyettes, majd 1990. I. 1.–1992. IV. 31-ig postavezérigazgató. 1992. május 1-től a Postabank munkatársa.

DOROS BÉLA
(1992–)

1942. május 30-án született Bodrog-szerdahelyen. A postaforgalmi technikum elvégzése után 1961-től a Miskolci Postaigazgatóság társadalmi ösztöndíjasaként a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem hallgatója 1965-ig. Szegedi és Budapestvidéki Igazgatóságnál eltöltött idő után 1966-tól előadóként került a Postavezérigazgatóságra. 1983–1986 között a Magyar Posta elnökhelyettese. 1986-tól 1988-ig pedig általános elnökhelyettes volt. 1988–1989-ben általános vezérigazgatóhelyettes, 1989-től 1990-ig közlekedési, hírközlési és építésügyi miniszterhelyettes. 1990–1992 között közlekedési, hírközlési és vízgazdálkodási helyettes államtitkár volt. 1992-től 1994-ig a Magyar Posta vezérigazgatója, 1994-től a Magyar Posta Rt. elnök-vezérigazgatója.

Takács Tibor

Amikor 1962-ben régi álmom teljesült és megvehettem az annyira áhított Admira 8 mm-es filmfelvétel, elhatároztam, hogy ezentúl évről-évre Családi krónika címmel készítek egy filmsorozatot mindennapjainkról, kirándulásainkról, fiaimról. De emellett azonnal felébredt bennem a vágy, hogy megörökítssem idős íróbarátaimat... Arra gondoltam, hogy maholnap kimennek a világból mindazok, akiket ismerek, és szeretek: Rideg Sándor, Gellért Oszkár, Dutka Ákos, Földessy Gyula, Sinka István, Áprily Lajos, Erdélyi József, Kasák Lajos, Barta Lajos és felesége az ugyancsak író Szucich Mária, továbbá a temesvári Franyó Zoltán, a legkitűnőbb magyar műfordító, Horváth Béla költő, aki akkoriban tért haza a Szabad Európa Rádiótól. S aki legutoljára került a filmre, együttalt a legfiatalabb is volt: Devecseri Gábor.

A filmrevett írók közt volt a sok legenda övezte Füst Milán.

Hozzá Gellért Oszkár ajánlott be. – Hívd fel telefonon, mondd el, hogy mit akarsz, és ha nem áll kötelnek, akkor mondd azt, hogy engem már filmre vettél.

Telefonáltam, a feleségével beszéltem, elmondtam: ifjú író vagyok, akinek a film a szenvedélye, és szeretném filmre venni Füst Milánt. S hogy nagyobb legyen a bizalma, kéretlenül is soroltam, kimindenki él a filmen. Kis sustorgás, megbeszélés után jött a meghívás, jöjjen el szeptember 3-án. 1963-at írt a naptár.

FÜST MILÁN POSTÁSA

Szép, napsütéses délután érkeztem a Füst-villához, a 49-es autóbusszal. A Hankóczy utcánál szálltam le, Becsöngettem.

– A tanár úr a kertben várja –, nyitott ajtót a háztartási alkalmazott. A konyhán keresztül jutottam a kertbe, ami valójában kis gyepes hátsóudvar, az emeletes villa dombnak támaszkodó traktusán.

Lám, lépcsőn jöttem fel az emeletre és most mégis udvarba jutottam. Szemközt betonbunker, oldala virágoktól ékes, két, rozsdás, kötélnélküli hintakeret, s a dombnakfutó kert. A házhoz támaszkodó, repkénnyel futtatott filagóriában kemény priccsen ült Füst Milán, s a felesége éppen villanyborotvát futtatott végig arcán. Készültek a filmzéshez. Kényelmes, párnás fotelek, az asztalon nyitott könyv.

Nem idézem fel a filmzés történetét, és a beszélgetést, ám azt a pillanatot igen, mikor a külvilág belépett a kertbe egy ifjú postás képében.

– Jónapot, Milán bácsi – köszönt ránk, és kellő tisztelettel s mégis zavartan megállt, mert észrevette, hogy belépett a filmbe.

A postás fiatal gyerek, vidáman, otthonosan mozog Füstéknél, a járása elárulta, hogy várják s szeretik. De hiszen ő hozza a külvilág üzenetét, a leveleket. Nálánál jobban senkit se vár Füst Milán.

Átadta a napi postát. Éppen lejárt a gépem.

– Ezt meg kellene ismételni – rendelkeztem.

– Mit? – kérdezi az író.

– A levelek átadását.

Újra indul a felvétel. Megint bejön a postás, odalép Milánhoz, nyújtja a leveleket. Mellette marad. De annyira, hogy nem is mozdul.

– Tessék kimenni a képből, ez nem fényképfelvétel – kiáltom.

De a postás marad. Élete nagy pillanata ez.

– Hát nem fénykép készült? Nem kaphatok belőle?

– Sajnos nem... – felelem.

Vendég ide, filmzés oda, a postásra se figyelnek már, bontják a leveleket. A levélhordó kap egy pohár bort. Én hallgatom a felolvasott híreket, amelyek közül az egyik a Boldogtalanok c. darab lehetséges külföldi bemutatójáról ír. A többieket is olvassák.

Mi ketten, végigvárjuk ezt a szeánszt.

Aztán elment a postás. A nevét nem jegyeztem föl, hiszen akkor csak az író volt érdekes. Pedig nagy rangot viselt, s nagy sarzsit: ő volt Füst Milán postása!

Vajon él-e? De már miért ne élne? Lehet, hogy elolvassa ezt az írást s azt mondja: én voltam ott, azon a délután, 1963. szeptember 3-án. Hogy honnan tudom ilyen pontosan? A dedikációkból, amelyekből csak egyet írok ide: „Takács Tibornak, e mai kellemes délután emlékére: Füst Milán.”

AJÁNLOM MAGAM

Karinthy Márton

● Szakonyi Károly: ADÁSHIBA. Harmadik éve műsoron a harminc éve íródott komédia, a TV-néző családról, amelynek életét a televízió határozza meg. Sztankay István és Schütz Ila párosa fergeteges. Nem véletlen, hogy a sikeres előadás a 100. felé közeledik.

● Karinthy Ferenc: HATKEZES. Négykezes címen játszották korábban a Bösendorfer és a Dunakanyar című egyfelvonásosokat. Rendező: Berényi Gábor. Most három színész jutalomjátékként Hatkezes Lett. A főszereplő Rátóti Zoltán játéka köti össze a két női figurát Tímár Évát és Pápai Erikát. A bemutató Karinthy Ferenc 75. születésnapját is méltóképpen ünnepli meg.

● Molnár Ferenc: DELILA. A pénz komédiája ez a ritkán játszott Molnár vígjáték. Rendező: Christian Heppingstall. A Biblia-beli Delila jól tudta, hogy Sámson ereje hajában van, tehát ettől kell megfosztania, hogy uralkodhasson rajta. Molnár Delilája középosztálybeli polgárásszony, aki Sámson erejét pénzében találja meg, tehát hogy visszaszerezze fiatal riválisától, a pénzt veszi el... Margitai Ági, Balázs Péter, Kovács Adél, Schnell Ádám ragyogó négyese mellett a Csapos híres szerepében Honti György arat megérdemelt sikert: Bocsnát, hogy a csapos közbeszól jelisével.

● KORAI FAGY. A híres amerikai film nyomán Karinthy Márton készített színpadi játékok a sajnos nagyon is aktuális témáról, az AIDS-ről. Egy fiatalember kerül ezúttal a betegség hálójába, és önmagával, családjával, környezetével kell elfogadtatnia az elfogadhatatlant: fiatalon kell elpusztulnia. Az előadás minden korosztálynak kötelező tananyag is lehetne: a felvilágosítás, megelőzés minden fontos információját megkapják a katartikus színházi élmény mellé. Galambos Erzs, Turay Ida, Helyey László mellett egy sor nagyszerű fiatal játszik a darabban, régóta megérdemelt sikerrel.

● Karinthy Frigyes: TANÁR ÚR, KÉREM! Legújabb bemutatónkat nem kell bemutatni: mindannyiunk közös ismerőse, élménye. Ki ne emlékezne Karinthy remekére. Ismeri minden gyerek, minden szülő, tanár és diákok, jó tanulók és buktak. Bauer, Steinmann a grófnő, Fröhlich tanár úr, akinek általában pickje van, Auer a szemetesládából, Goldfinger, Rógyák, Schwicker tanár úr és a többiek most egy színpadi játékból kelnek új életre, Szakonyi Károly színpadi adaptációjában, Karinthy Márton rendezésében. Megszólalnak a Lógok a szeren, a Megmagyarázom a bizonyítványom, a Lányok, a Rőbög az egész osztály, a Visszakérem az iskolapénzt és a többi. A szereposztás parádés: Szabó Gyula, Miklósy György, Nemcsák Károly, Helyey László, Tahi József, Szirtes Gábor, Rosta Sándor, Balogh Erika, Seszták Szabolcs.

AMIKOR A HÍR LUXUSCIKK VOLT

Fernand Braudel a XX. század egyik legnagyobb történész egyénisége volt. Legjelentősebb műve a „Földközi-tenger és a mediterrán világ II. Fülöp királyán” című háromkötetes monográfiája – magyar kiadása az Akadémiai Kiadó és az Osiris Kiadó közös vállalkozása – adatok tömegét nyújtja az érdeklődőnek. Munkája második kötete a gazdasági folyamatokat vizsgálja. A téma nagy fontosságának megfelelően a kötet elején több fejezetet szentel a hírközlés, információ-továbbítás XVI. századi állapotának.

Mai szemmel mérve elképesztő a lassúság. Ha egy levél Spanyolországon belül néhány nap alatt megérkezik, az már elismerésre méltó gyorsaságnak számít. „Valenciából Granadába kegyelmed levele igen szorgalmasan halad, mivel hogy szombaton indult és hétfőn már ideérkezett” – az akkori szemmel gyors megérkezést pisztránghoz, lazachoz hasonlítják. Persze gyakoribb a lassúság. A Szent Bertalan éj híre 100 km-es napi sebességgel terjed, 1571. október 7-én Lepantónál legyőzték a szultán flottáját. A jó hír október 31-én érkezett Madridba. Táblázat szemlélteti a hírek terjedésének rugalmasságát. Általában a Földközi-tenger átszelése a délkörök mentén 1 vagy 2 hétig tartott, hosszában 2-3 hónapig. Közmondássá vált a „spanyol lassúság”. Az India-Európa út 7 hónapig tartott.

Ilyen körülmények közt nem csoda, hogy könyve egyik fejezetének Braudel A hír luxuscikk címet adja. Ez a futárok tarifájára is vonatkozott. Gyorsaságuk függvényében díjazták őket. A fontos leveleket rendkívüli futárok vitték. Velence volt a kor hírközpontja. A hírközlés lassúsága visszahat az elhatározásokra is. Lassúak a döntések, a rendelkezések, akadozik a hivatali gépezet.

Róbert Péter

HOLLÓKŐ LEGENDÁI • A VÁR

Hivatalos, a történelemtudomány által elfogadott leírások szerint a hollókői várat a XIII. században építtette a Kacsics nemzetség a Szárhegy kúpján. Az 1300-as évek elején a nagyhatalmú Szécsényi Tamás erdélyi vajda kezére került a vár. Későbbiekben a hollókői várhoz fűződik az a történelmi esemény, hogy itt, e falak között egyezkedtek 1442-ben a husziták, Griskáék, Hont vármegyével és Nógráddal. A II. Rákóczi Ferenc – a vezérlő fejedelem – vezette szabadságharc végén a bécsi udvar számos magyar várhoz hasonlóan Hollókő várát is leromboltatta.

Talán ez a körülmény, talán más volt az oka annak, hogy e várhoz több legenda fűződik.

Kezdjük a sort a vár nevének eredetével, mely – miután ezt pontosan nem tudjuk – egyszerűen a múlt homályába vész. A monda szerint a vár építtetője, Kacsics András szépasszonyt rabolt és ide Hollókő akkor épülő várába hozta magával. Volt azonban az elrabolt szépségnek egy boszorkányi dajkája, aki az ördöggel szövetekezett és az ördögfiak – a hollók – éjszakának idején mindig elhordták azokat a köveket, amelyeket a kőművesek nappal felraktak. A legenda szerint innen a vár és a település Hollókő elnevezése.

Ha a legenda egy kicsit mindig mesészerű, a valóság pedig ezzel szemben sokkal prózaibb. Nézzük tehát mit ír Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótárában Hollókőről: „A magyar holló madárnévnek és a kő – kúp alakú sziklacúcs, sziklás hegyfőnévnek az összetétele. A késő középkorban épült hegyi várak nevében a kő főnév gyakran szerepel utóhangként.”

A legendák születnek és hosszú évtizedeken évszázadokon át élnek tovább a nép ajkán. Néha lejegyzik őket, néha elvesznek vagy hozzátesznek valamit a meséhez. Ilyen a vár

másik ma ismert legendája is. E szerint Csák Máté – a Csák nemzetség tagja, aki az Árpádház kihalása utáni zavaros időkben kiskirályi hatalmat gyakorolt – itt a vár kútjába dugta el kincseit. A legenda szerint később a törökök is ide hordták a környéken rabolt aranyakat. A török elvonulása után hiba keresték, ásták, csákányozták azonban a romokat nemzedékeken át a kincskeresők, nem találtak semmit. Az első világháború előtt – állítólag – még egy pesti ügyvéd is nekiállt embereivel kincset ásni. Szekereket is hozott a gazdag leletek reményében, de a kincs nem lett meg. Egy másik „hiteles” leírás szerint, annál nagyobb sikerrel járt a döggút melletti pusztatemplom 1 méter magas falának 1920–30-as évekbeli elbontása. Itt ugyanis – a hollókőiek ma így mesélik – jól megfizetett emberekkel kutattak a kincskeresők és gazdagon, de hirtelen és észrevétlenül távoztak. Lehet, hogy e két közelmúltban történt eset egy és ugyanaz csak az egyik korábban már leíródott, a másik pedig szájhagyomány útján terjedt.

A harmadik legenda Tinódi Lantos Sebestyén segítségével őrződött meg az utókor számára. „Kapitán György bajviadala” című históriás énekében a hollókői várhoz kapcsolódó párviadala történetét regélte el kortársai számára. Kapitán György, Hollókő várának kapitánya ugyanis egy rab kiváltása ürügyén párviadalra hívta ki a szandai Hubiár ágát. Korabeli nyelvezet szerint így hangzott az ének:

„Ez esztendőben mely dolog történék,
Kit ha hallanátok meg beszéllek,
Hollókőben egy jámbor vitéz lakik,
Hogy kit hívnak az jó Kapitán Györgynek,
Nám Zandában (Szanda) egy hírs terök vala
Hubiár aga ki jó vitéz vala
Egy rabért ketten öszve veszték vala
Kit Hubiár hitire ki kért vala.”

Mivel Kapitán György a viadalra – Losonczy Istvántól, a hollókői vár urától – a viadalra az engedélyt nem kapta meg, I. Ferdinánd királyhoz fordult segítségért, aki a kor szokásainak megfelelően engedélyezte a törökkel folytatott párviadalt. A bajvívás színtere ezért a nem messze lévő bujái vár alatti mező volt. E napon a helyszínen 400 magyar és 400 török válogatott lovas jelent meg. A bajvivók itt abban egyeztek meg, hogy a győztes ellenfelét életben hagyja, sőt még a lovát sem sérti meg. A vitézek először kopjával küzdöttek, amikor Hubiár aga kopjája eltört, törrel folytatták. Végül buzogánnyal és handzsával fejezték be a párviadalt. A bajvívás után a küzdők elbúcsúztak egymástól és ki-ki a saját várába visszatérve, ott jót vigadozott barátaival, vitézeivel.

Nógrád megye legépebben megmaradt várromjának késői megerősítése, renoválása 1966 óta folyik. Pontos adatok jelenleg nem állnak rendelkezésemre arra vonatkozóan, hogy a hajdani hollókői várat hány év alatt építették fel, de – úgy érzem – harminc év a mai technikai színvonal mellett egy új vár megépítésére is elegendő lenne, hacsak a hollók el nem hordják.

R. M.

VIHAR A LAVÓRBAN

● KÉT POÉNNYIRA A CSODÁTÓL

Rostás Gábor vezető edző pályafutása eddigi legdrámaibb meccsének nevezte a decemberi ETTU Kupa összecsapását a List Cakovec ellen. Teljes joggal.

A tavalyi kupasorozatban a legjobb 8 együttes közé kerültek a zuglóiak. Tehát az idén kiemelték őket. Ez elvileg kedvező lehetne, ám a PMSE pingpongos hölgyeinek mestere más véleményen van.

– Nem túl jó ez az új szisztéma. Eddig mindenki elkezdte szeptemberben a kupameccseket, és mostanra eljutottunk a negyeddöntőig. A csáktornyaiak így kerültek be a 64-es tábláról a nyolc közé, majd összesorsolták a tavalyi első nyolccal őket. Az idei nyolcból a horvát gárda vitán felül a legerősebb, s a tavalyiak közül is akad három-négy gyengébb a miénknél. A párosítás tehát nem kedvezett nekünk, és úgy estünk ki, hogy csupán egy meccset játszhattunk.

– No, de milyen meccset! A másik oldalon ott állt a román Európa-bajnok Ciosu, a belarusz vb-helyezett Kosztromina, és egy horvát válogatott játékos volt a harmadik ember. Minden londoni irodában magasan fogadták volna a vendéggyőzelmet, ha a bukmékerek azidőtájt nem holmi Liverpool–Arsenal fociderbik langyos vizében dagonyáznak.

– Úgy indult, mint egy álom. Kettő-nullra vezettünk, ám egy idő után megtört a varázs. Kettő-háromnál kaptunk még egy esélyt a sors-tól, döntő szett 13:20-ról sikerült fordítani, s lett három-három. Az utolsó félvonásban szegény Gazsi Ildikó nem bírta idegekkel a végletekig kiélezett harcot, végül döntő szettben kapott ki 21:19-re. Ennél kisebb különbség elméletileg sem létezik.

Azért nincs nagyon elkecserevde senki, hiszen a többi fronton áll még a zászló. A Szuper Ligában egy váratlan ausztriai vereség ellenére is realitások tűnik a második hely megkaparintása – a Statisztika mögött.

A második csapat is play off-ra pályázhatna az NB I A csoportjában – 3. helyen állnak –, ám a szabályok szerint klubonként csak egy csapat jogosult erre.

– Az utánpótlásunk öröndetesen fejlődik – újságolja a tréner. – Az alsóbb korcsoportokban is szép sikereket érnek el a fiatalok. A legutóbbi ranglistaversenyen az első csapatbeli Molnár Zita győzött, Erdős Éva Éllő Vivient legyőzve lett harmadik, s a párosban postás házidöntőnek örülhettünk.

Hogy legyen némi hab a tortán, meghívást kapott a Japánban sorra-kerülő junior asztalitenisz Világjátékokra Molnár és Erdős. De nem ki-zárt Kertai Rita részvétele sem a januári nagy eseményen.

Rostás Gábor titkos álmaiban már az idehaza emberemlékezet óta vereletlen Statisztika megszorongatására készül...

● ÚJRA A RUDASBAN

Oszi bácsi úszóiskolája a felújítás befejeztével visszaköltözött Újpestről a régi törzshelyre, a Rudas uszodába. Januártól ismét a megszokott időben, azaz hétfőn és pénteken 19.15–20.15, szerdán 18.15–19.15 óra között lehet igénybe venni a korábbiánál kissé magasabb áron, ám még így is bágatell összegért az oktatást, illetve aki már megtanult, magát az úszási lehetőséget. A postai, távközlési, műsor-szóró dolgozók és családtagjai számára a kedvezményes árak: felnőttek – 200 Ft/hó; gyerekek (18 éves korig) és nyugdíjasok – 100 Ft/hó. Jelentkezés Babulka Oszkáránál az uszoda előcsarnokában, negyedórával a kezdés előtt.

● A FIÚKNAK SIKERÜLT

Az ETTU Kupa nyolcaddöntőjében komoly sikert könyvelhetett el férfi asztalitenisz csapatunk. A jugoszláv válogatott gerincét adó Vozdovac Beograd ellen magabiztos, 4:1 arányú győzelmet arattak Temes Péter fiai. A negyeddöntőre összesűrűsödött a mezőny, könnyű ellenfélre nem számíthattak, de a korábbi kupagyőztes német TTC Jülich

helyett, ha rájuk bízták volna a választást, találtak volna kellemesebb riválist. Tetejébe idegenben zajlik majd az összecsapás a régi ismerősökkel.

● DOBOGÓKÖZELBEN

Félidejéhez érkezett a női kézilabda bajnokság. Az őszi fordulók során a várakozásnak megfelelő teljesítményt nyújtottak a zöld-fehér mezűs postás hölgyek. A Postás-Matáv SE csapata az NB I B osztályban a negyedik helyen várja a tavaszi folytatást – feljutási álmok nélkül.

● EZÜSTÉRMES TORNÁSZNŐK

Befejeződött a női tornászok országos csapatbajnoksága. A papírforma – postás szemmel nézve, sajnos – nem borult fel. Az élen a békéscsabai lányok végeztek, az olimpiára újra csatasorba állt Ónodi Henriettával kiegészülve. A mai fiatal gárdánk így is teljesítette az elvárásokat.

Azonban az örömből öröm vegyült. Az év vége felé első számú tornászsnőnk, a két olimpián is szerepelt Molnár Andrea súlyos bokasérülést szenvedett. Ezúttal már harmadszor áll műtét előtt, és kétséges, folytatja-e pályafutását. Tervei szerint még egy évig szeretett volna versenyszerűen sportolni. Ha visszavonulni kényszerül, nehéz helyzetbe kerül a szakosztály, mert egyelőre nem lehet pótolni Andit.

● MARAD A LAVÓR

A PMSE természetjáró szakosztálya néhány éve rendet teremtett saját háza táján. Az új vezetés a saját tagságának is tetsző programot hirdetett és valószínűleg meg. A leépülés éve után ismét emelkedett a regisztrált tagság, illetve a túrákon résztvevők száma.

A birtokukban lévő háromhutai turistaház korszerűsítéséről, csinosításáról ugyancsak szép terveket szöttek. A berendezés szükséges cseréjét elvégezték, a ház környékét rendbetették, és a vizet is bevezették a házba. Azonban a komfortosítás – nevezetesen a zuhanyzó beépítése – tavaly is elmaradt. Zuglóban úgy látják, a kezeléssel megbízott miskolciak nem állnak a helyzettől magaslátan. Persze, a további munkák elvégzése (pl. az önálló átjáró megépítése a ház előtt csordogáló patak fölött, ma ugyanis a gondnok kertjén át vezet az út) nem csak szándék, hanem pénz kérdése is.

Talán az új évben megint léphetnek egyet előre a természetjárók?

Szabó Jenő

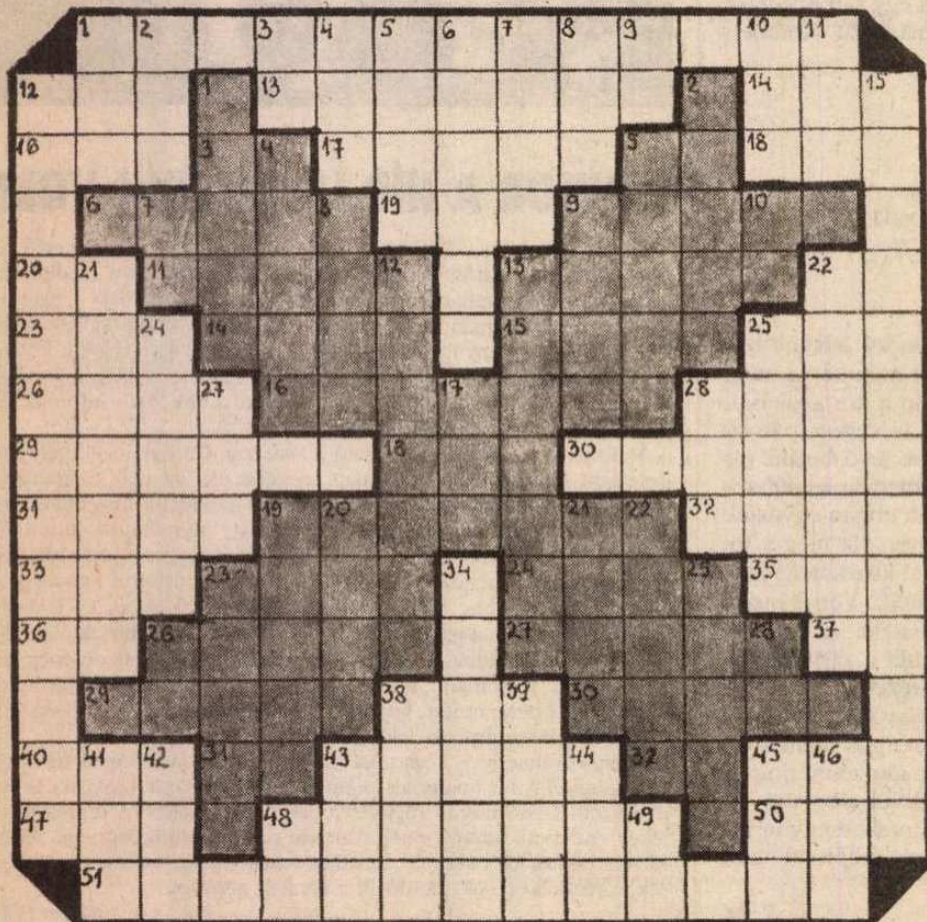
KETTŐS KERESZTREJTVÉNY

A „KÉPES POSTÁS” 1961. JANUÁRI SZÁMÁBÓL

Külső vízszintes:

1. Balaton melletti postás gyermek-üdülőhely. 12. Mocár. 13. Sok ember álma. 14. Szür. 16. Tekintet. 17. Fejrevaló. 18. Ilyen énekes is van. 19. RKO. 20. Fordított-ra. 22. Latin ó. 23. Multság. 25. Férfi-név. 26. Kikötőváros a Vörös tenger-nél. 28. Német mese. 29. Balatoni természeti tú-

nemény. 30. Mérkőzés közepe. 31. Zenei műszó. 32. Nem biztos. 33. Esőben álló. 34. Finn kikötőváros. 36. Háziállat. 37. Elektromos mértékegység, fonetikusan. 38. Veszprém megyei község betűi keverve. 40. Mindennek van. 43. Pipafajta. 45. Én, latinul. 47. Égi test. 48. Cseh határközség. 50. Átkukucska. 51. Távbeszélőkészülék típus.

Külső függőleges:

1. Szórakozóhely. 2. Község a hatvani járásban. 3. Német dátumrag. 4. Veszprém megyei község. 5. Mesebeli város. 6. Község Szabolcsban. 7. Ilyen repülés is van. 8. Időhatározószó. 9. Liszt jelzés fordítva. 10. Én kérek, de... 11. Rag. 12. Színművészünk. 15. Készüléktípus. 21. Szórakozó. 22. Az egyik mutatószó, a másik egri hős. 24. Postai szolgálat. 25. Női név. 27. NNA. 28. Férfi becenév. 34. Mindig? 38. Pólus. 39. Tantárgy. 41. Abeszin hercegi rang. 42. Öreg bácsi. 43. Nem ez. 44. ANZ. 45. Nem mögé. 46. Csuk társa. 48. Itáliai folyó. 49. YU.

Belső vízszintes:

3. Vissza sír. 5. Szarvasfajta mássalhangzó. 6. Község Fejér megyében. 9. Mikes Kelemen szülőfaluja. 11. Ami kilóg. 13. Nem most. 14. Létezek (keverve). 15. Áramfejlesztő egyik sarka. 16. Ilyen királyunk is volt. 18. Föld istennő. 19. Állatokat szokták... 23. Női becenév. 24. Felvidéki város. 26. Község a Kapuvári járásban. 27. Óra márka. 29. Pénzegység. 30. A csomagoló eszköz. 31. Rag. 32. Község Szabolcsban.

Belső függőleges:

1. Sepűanyag. 2. Okosabb teszi. 4. Erősítő. 5. Inas hús ilyen. 7. Igekövet. 8. Gyapjúkötég. 9. Férfi-név. 10. Rag. 12. Európai főváros. 13. Üdülőhely a Rivierán. 17. AEE. 19. Dunántúli vármegye. 20. Nádak ikerszáva. 21. Nem tud beszélni. 22. Áthajló. 23. Jugoszláv labdarúgó. 25. Község a Velencei tónál. 26. BR. 28. Jósziw.

Beküldendő a négy „küldő” hosszú sor. Előző számunk helyes megfejtése: „Zöld-fehér ruhában jár a télapó, körül-állja puttonyát sok FRADI szurkoló” Kisorsolt szerencsés nyertesünk: Fikner Kornélia, 2901 Komárom, Posta 1.

Bilek István

ÜRSZONDA HELYETT...

Ámbár a legújabb tudományos felfedezések még nem igazolták be, hogy a Vörös Bolygón értelmes lények élnek, a múlt században Schiaparelli és Lowell Mars-kutatók nem tartották kizártnak a dolgot. Meghökkenítő hírek ugyan ma is beszivárognak a napi sajtóba; ...az élet nyomait fedezték föl egyes Marsról származó köveken... egy űrszonda indult el a Marsra...sajnálatos módon azonban...kiszóktatása a világűrbe nem sikerült...de mindez ideig késik a bizonyítás és a mende-mondák, hogy űrhajók menetrendszerűen érkezzenek, landolnának Földünkön – csak ámitás-szinten mosolyogtat meg bennünket.

– Na-na, – mondja erre nekem a feleségem – nem lennének nagyon meglepve, ha egyszer csak leszállna valahol egy csészéalj..

– Érdekes lenne az biztos – veszem föl a kesztyűt, mondván, és ha már egyszer itt lesznek ezek a létező-nemlétező űrlények milyen értelmi színvonalon működnek majd: tudnak-e valami futballról, teniszről és ja, persze: ismerik-e vajjon a sakkozást? És ha annyira fejlettek, meg fogják-e találni a sakokban szépen elrejtőző esztétikát? Képesek-e – esetleg – megoldani egy-egy halhatatlan feladványt s van-e humorérzékük a sakkra, ha netán ön-matt vagy szabadmatt fogalmakról esik szó, vagy: van-e valamihasonló játékuk, ami hasonlítható a mi királyos játéunkhoz – na bumm! – véletlenül szellemesebb is a miénknél.

És ha sarokba szorítanának, hogy most aztán azonnal mutassak is valamit, ami zöldbolygós dicsekvésünket alátámaszthatja vajh mit is szednék elő sakkhátizásunkból?!

Hm. Nem is olyan könnyű dolog válogatni; akárcsak a zenében, a bőség zavara ugyancsak lefékezi az ember hirtelen cselekvési vágyát, noha van olyan kompozíció amely szinte azonnal asztalra-táblára kínálkozik:

L.Mitrofanov kompozíciója például, mert szerintem bármiféle űrlényi kíváncsalom kielégíthető: (Diagram II.)

1.b6† Ka8 2.g7 h1V 3.g8V†

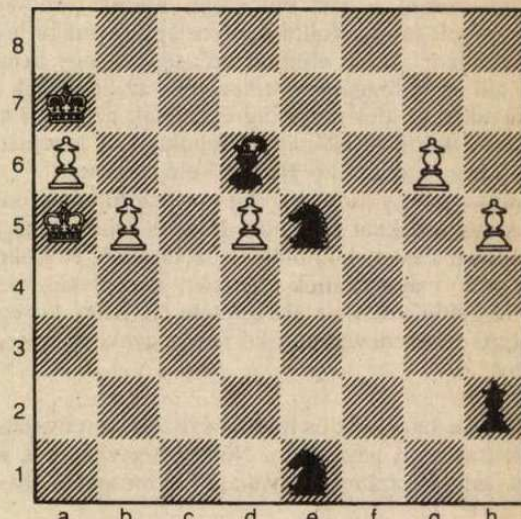
Ezzel a sakk és az átváltozás fogalma tisztázódott, ugye. Következzen a meglepetések...

3. – Fb8 4.a7 Hc6† 5.d:c6 V:h5†

6.Vg5! Őskori törzsfőldozat ... – mondana ez valamit a Marslakóknak?! – ami oly hatásosan kovácsolta össze a népeket egykor – ha igaz. Ez a valószínűtlen húzás egy ritkaság egyveleg: elővezetést teszi lehetővé; kettős metamorfózis, az anyag térbeli áttűnése és a végállás pikáns befejező akkordja igazán művészi hatású!

6. – V:g5† 7. Ka6 F:a7 8. c7!! és világos nyer, mert sötét vezérével és két könnyű tisztjével nem képes elhárítani a mattokas s pechjére saját törzsfőnökének feláldozása sem menti a helyzetet: 8. – Va5† 9.K:a5 F:b6† 10.K:b6 után "káros báb"-ja az "e1 Feketelőfia" léphet – s nem szabadulhat pattal, döntetlennel.

Hát kérem: az UFO-k jöhetnek is...Ásítok egyet és azt fontolgatom, hogy INTERNET-ezek egyet, s megkérdem a Pentagont vajjon van-e valami hírük a zöldfejú idegekről?!

POSTÁS DOLGOZÓ

A Postás Szakszervezet lapja
Szerkesztőség: 1146 Budapest, Cházár András u. 13.
Felelős szerkesztő: Udvarhelyi András
Helyettes szerkesztő: Fodor Zsolt Barnabás
Telefon: 343-8777

Kiadja a Postás Szakszervezet
1146 Budapest, Cházár András u. 13.
Levélcím: 1406 Budapest, Postafiók 14.
Felelős kiadó: Mundruczó Kornél elnök
Előfizetési díj egy évre 120 forint

97-0579. Szikra Lapnyomda Rt., Budapest
Felelős vezető: Lendvai Lászlóné mb. vezérigazgató
ISSN 0866-1766